ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 62ον. ΜΑΡΤΙΟΣ, 1926. Ἀριθ. 3

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ

«Ἀδελφοί, ἡ ἐπιθυμία τῆς καρδίας μου καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν.» Ρωμ. ι΄. 1.

Ὅτε ὁ Παῦλος ἠσπάσθη τὸν Χριστιανισμόν, κατηγορήθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὡς ἀρνησίπατρις καὶ ἀρνησίθρησκος, ὡς προδότης τοῦ ἔθνους του καὶ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων του. Καὶ ὁπουδήποτε μετέβαινεν, ὑφίστατο ἀγρίους διωγμοὺς ἐκ μέρους τῶν ὁμοεθνῶν του, ἰδίως τῶν Φαρισαίων καὶ ἀρχηγῶν. Καὶ ὅμως ὁ Παῦλος δὲν εἶχεν ἀπαρνηθῆ μήτε τὸν ἐθνισμόν του μήτε τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ τοὐναντίον προσκολλώμενος εἰς τὰ «ἱερὰ γράμματα» τῶν πατέρων καὶ προφητῶν, διέκρινεν ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ τὸν ἀπ' αἰώνων ἀναμενόμενον Μεσσίαν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ τὴν σήμερον εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς. Μήπως καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, οἱ θέλοντες νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸ Εὐαγγέλιον, δὲν προπηλακιζόμεθα ὡς ἀρνησιπάτριδες καὶ προδόται καὶ μίσθαρνοι ἐξωμόται, ἐνῷ δὲν ἐπράξαμεν ἄλλο τι, εἰμὴ νὰ προσηλωθῶμεν στενώτερον πρὸς τὴν πηγὴν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας — τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ;

Καὶ ὁ Παῦλος, γράφων πρὸς τοὺς ἐν Ρώμῃ Χριστιανούς, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἦσαν Ἰουδαῖοι τὸ γένος, διατρανοῖ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν τρέφει πρὸς τὸ ἔθνος αὐτοῦ, καὶ τὸν πόθον του ὅπως ὁ Ἰσραὴλ μετάσχῃ τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας. Εἰς τὸ προηγούμενον μάλιστα κεφάλαιον ἐκφράζει ἔτι θερμότερον τὸν πατριωτισμόν του (ἐδάφ. 3): «Διότι ηὐχόμην αὐτὸς ἐγὼ νὰ ἦμαι ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν κατὰ σάρκα συγγενῶν μου.» Καὶ γράφων ταῦτα, ρίπτει εἰς τὴν λήθην τοὺς διωγμούς, τοὺς προπηλακισμούς, τὰς καταδόσεις πρὸς τοὺς Ρωμαίους καὶ ὅσα ἄλλα ὑπέστη ἐκ μέρους τοῦ τυφλοῦ φανατισμοῦ καὶ τῆς μισαλλοδοξίας τῶν συμπατριωτῶν του.

Ὁ πατριωτικὸς οὗτος πόθος τοῦ Παύλου ἐβασίζετο εἰς δύο τινά:

1. Εἰς τὴν συναίσθησιν ***τῆς ἀνάγκης τῆς σωτηρίας διὰ τὸ ἔθνος του.***

2. Εἰς τὴν συναίσθησιν ὅτι ὁ Ἰσραήλ, ὡς ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς θεματοφύλαξ τοῦ Θείου Νόμου καὶ κληρονόμος τῶν Θείων ἐπαγγελιῶν καὶ διαθηκῶν πρὸς τοὺς πατέρας, ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἐνδεδειγμένος νὰ εἰσέλθῃ πρῶτος εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Χριστοῦ.

1. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Παύλου, τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ***εἶχε περιέλθει***, οὐχὶ μόνον πολιτικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς, ***εἰς κατάπτωσιν.*** Ὁ Ρωμαϊκὸς ζυγὸς ἦτο βαρὺς καὶ ἀπηνής, ἂν καὶ εἶχε καὶ τὰ καλά του, διότι ἐξησφάλιζεν εἰς τοὺς

κατοίκους τῆς Ἰσραηλιτικῆς πατρίδος τοὐλάχιστον τὴν εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν ἀπὸ τῆς ἔξωθεν ἐπιδρομῆς, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶχον ὑποφέρει ἐπὶ αἰῶνας. Ἀλλ' ἦτο ζυγὸς ἀπεχθὴς καὶ ἀποτρόπαιος εἰς τοὺς Ἰουδαίους πατριώτας, τὸ μὲν διότι ἦτο αὐστηρός, τὸ δὲ διότι ἦτο ζυγὸς ἀλλοφύλων καὶ ἀλλοπίστων. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι, παρ' ὅλον τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ ἔθνους των, δὲν ἔπαυσαν ἐπαναστατοῦντες κατὰ τῆς κοσμοκρατείρας Ρώμης, ἕως οὗ ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παύλου ἡ τελευταία των ἐπανάστασις κατέληξε δι' αὐτοὺς εἰς ἀνεπανόρθωτον ἐθνικὴν καταστροφήν.

Ἡ δὲ πνευματικὴ των κατάστασις ἦτο ἔτι χειροτέρα. Ἡ θρησκεία των εἶχε κατανήσει ἓν *κομβολόγιον ξηρῶν καὶ νεκρῶν τύπων*. Το γράμμα τοῦ Νόμου εἶχε καταφάγει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. Ὑπὸ τὴν θρησκευτικὴν ἡγεσίαν τῶν Γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων, ἐλησμονήθη ἐντελῶς ὁ πνευματικὸς χαρακτὴρ τῆς θρησκείας τοῦ Ἰεχωβᾶ, καὶ παρημελήθη ἡ πίστις καὶ ὁ ἔλεος καὶ ἡ κρίσις «διὰ τὰς παραδόσεις τῶν πρεσβυτέρων». Καὶ διὰ τοῦτο, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἐπεφάνη ὁ πρὸ αἰώνων ἐπηγγελμένος Μεσσίας, οὐ μόνον δὲν τὸν ἐδέχθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐσταύρωσαν Αὐτόν, καὶ ἔκτοτε ἐδίωκον πάντα, ὅστις ἐπίστευεν εἰς Αὐτόν.

Ἡ θέσις λοιπὸν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Παύλου ἦτο ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀξιοθρήνητος καὶ ἀπελπιστική. Καὶ ὁ Παῦλος, ὡς Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, ᾐσθάνετο τραγικῶς τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ ἔθνους του. Μίαν δὲ καὶ μόνην διέβλεπεν ἐλπίδα διὰ τὸν Ἰσραὴλ *νὰ ἐπιστραφῇ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ*, ὅστις ἦλθε διὰ νὰ ἱδρύσῃ οὐχὶ κοσμικὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ παγκόσμιον πνευματικὴν βασιλείαν.

2. Εἰς τὴν πνευματικὴν δὲ ταύτην βασιλείαν ὁ Παῦλος ἔβλεπεν ὅτι ὁ Ἰσραὴλ ἠδύνατο, ἂν ἤθελε, νὰ καθέξῃ *θέσιν περίβλεπτον καὶ τετιμημένην*. Διὰ τοῦτο γράφει πρὸς τοὺς ἐν Ρώμῃ ἀδελφοὺς περὶ τῶν ὁμοεθνῶν του: «Τῶν ὁποίων εἶναι ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι· τῶν ὁποίων εἶναι οἱ πατέρες καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα» (θ'. 4 5). Καὶ ἀλλαχοῦ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: «Μήπως ἀπέρριψεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο! Διότι καὶ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἶμαι, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, ἐκ φυλῆς Βενιαμίν. Δὲν ἀπέρριψεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον προεγνώρισε» (ια'. 1—2). Τί φυσικώτερον καὶ ὡραιότερον καὶ καταλληλότερον τοῦ νὰ ἐγκεντρισθῇ ἐπὶ τοῦ θαλεροῦ δένδρου τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας ἡ νέα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Οἰκονομία, ἥτις εἶναι ἡ πλήρωσις καὶ ἐπισφράγισις ἐκείνης;

Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος, καίπερ ἀπεσταλμένος ὅπως κηρύξῃ τὸν Χριστὸν πρὸς τὰ ἔθνη, δὲν ἐλησμόνει τοὺς ὁμοεθνεῖς του καὶ πανταχοῦ ὅπου μετέβαινεν, ἐσύχναζεν εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ ἐκήρυττε πρὸς αὐτοὺς τὴν σωτηρίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ὑψηλὸς οὗτος πατριωτισμὸς τοῦ Παύλου δέον νὰ ἀποτελῇ δι' ἡμᾶς *μέγα παράδειγμα*. Οὐδεμία ἀντιλογία, οὐδεὶς διωγμός, οὐδεμία ἀδικία ἐκ μέρους τῶν ὁμοεθνῶν ἡμῶν πρέπει νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, οὐδὲ νὰ μειώσῃ τὸν πόθον καὶ τὴν δέησιν ἡμῶν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας καὶ εὐημερίας τῆς πατρίδος. Καὶ ἡ πατρὶς τὴν σήμερον διέρχεται ἡμέρας πονηρὰς ἐξωτερικῆς ταπεινώσεως, ἐσωτερικῆς πολιτικῆς ἐξαρθρώσεως καὶ θρησκευτικῆς κατα-

πτώσεως. Καὶ παρ' ἡμῖν ἡ θρησκεία περιωρίσθη εἰς τοὺς νεκροὺς τύπους καὶ ἀπώλεσεν ὡς ἐκ τούτου τὸν πνευματικόν της χαρακτῆρα καὶ τὴν εὐεργετικήν της ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας.

Ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης ***τίποτε δὲν δύναται νὰ μᾶς σώσῃ, εἰμὴ τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.*** Οὔτε ἡ βελτίωσις τῆς ἐκπαιδεύσεως, οὔτε ἡ μεταρρύθμισις τοῦ πολιτεύματος, οὔτε ἡ μόρφωσις τοῦ κλήρου. Ταῦτα εἶναι καλὰ μέτρα, ἀλλὰ δὲν φθάνουσιν εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ κακοῦ, ἥτις κεῖται βαθύτερον καὶ ἥτις εἶναι ***ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν.*** Καὶ διὰ νὰ πλησιάσωμεν πάλιν εἰς Αὐτόν, πρέπει νὰ γνωρίσωμεν ἐκ νέου τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα, καὶ νὰ εἰσέλθωμεν πάλιν εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἐντολῶν Αὐτοῦ.

Τὸ ἡμέτερον ἔθνος κατέχει ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκονομίᾳ θέσιν ἐξαιρετικήν, ἀνάλογον ἐν πολλοῖς πρὸς τὴν τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ Παλαιᾷ Οἰκονομίᾳ. Ἡμεῖς εἴχομεν τὴν ὑψηλὴν τιμὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν νὰ γραφῇ τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ ἦναι ὁ πρῶτος φορεὺς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ θεολογίας. Ἕλληνες ἦσαν οἱ σπουδαιότεροι Πατέρες τῆς Χριστ. Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων. Διατί μὲ τοιοῦτον ἔνδοξον παρελθὸν νὰ μὴ ἦναι τὸ ἔθνος ἡμῶν σήμερον εἰς τὴν πρωτοπορείαν τῶν Χριστιανικῶν λαῶν, τῆς Χριστιανικῆς δράσεως ἐν τῷ κόσμῳ; Διατί νὰ κατακείμεθα εἰς τὸν πνευματικὸν λήθαργον, ὑφ' οὗ κατεχόμεθα σήμερον;

Τὸ καθῆκον ἑνὸς ἑκάστου Ἕλληνος Χριστιανοῦ εἶναι ἁπλοῦν: Ὁ πόθος καὶ ἡ προσευχὴ καὶ ἡ δέησις ἡμῶν νὰ ἦναι ἀδιάλειπτος ***ὑπὲρ τῆς ἀναζωπυρήσεως καὶ σωτηρίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Εὐαγγελίου*** ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἵνα ἐπιταχυνθῇ ἡ εὐλογητὴ ἡμέρα, καθ' ἣν τὸ ἡμέτερον ἔθνος θὰ ἀνασυρθῇ εἰς νέαν ζωὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ θὰ γίνῃ καὶ πάλιν εὐγενὲς ὄργανον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς διάδοσιν τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καὶ πρὸς ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἀμήν.

(Λόγος κηρυχθεὶς ἀπ' ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Καλοποθάκη τῇ 25 Μαρτίου 1898)

Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

«Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς».

Ἰωάν. ε', 39.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε τοὺς λόγους τούτους πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτε τὸν κατέκριναν διότι ἐθεράπευσεν ἐν Σαββάτῳ τὸν παραλυτικὸν ἐκεῖνον, ὅστις πάσχων ἐπὶ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη δὲν εἶχεν ἄνθρωπον νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν, καθ' ἣν ὥραν ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ.

Ἡ βάσις τῆς κατηγορίας τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων συνίστατο εἰς τὴν ὑποτιθεμένην βεβήλωσιν τοῦ Σαββάτου. Ἔπρεπε, κατὰ τὴν στενὴν ἀντίληψιν τῶν

Ἰουδαίων, μᾶλλον ὁ πάσχων νὰ μείνῃ ἀθεράπευτος, παρὰ νὰ θεραπευθῇ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔλαβον ἁπλῶς τὴν ἐντολὴν τῆς ἀπαγορεύσεως πάσης σωματικῆς ἐργασίας κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, καθότι ὤφειλεν ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἡσυχάζῃ καὶ νὰ ὑψώσῃ καρδίαν, νοῦν, ψυχήν, τὸ πᾶν, πρὸς τὸν Πλάστην του. Ἐλησμόνησαν ὅμως, ἢ μᾶλλον δὲν ἐσκέφθησαν ποτὲ (διότι δὲν ἔλαβον τὸν κόπον πρὸς τοῦτο), ὅτι τὸ Σάββατον ἐξυπηρέτει μίαν ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος εἶχε νὰ ἐξυπηρετήσῃ καμμίαν ἀνάγκην τοῦ Σαββάτου. Ἡ κατηγορία λοιπὸν προήρχετο ἀπὸ ἄγνοιαν τῶν Γραφῶν (ἄγνοιαν ὅμως ἑκουσίαν) καὶ ἀπὸ προσπάθειαν πρὸς διαστρέβλωσιν τοῦ πνεύματος αὐτῶν.

Ἐὰν ἐμελέτων ἐπισταμένως τὰς Γραφάς, θὰ ἠννόουν ὅτι τὸ Σάββατον ἐπλήρου μίαν ***κοινωνικὴν*** ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τῆς ἀναπαύσεως ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, πρὸς ἀνάκτησιν τῶν καταναλωθεισῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ μίαν ἀνάγκην ***θρησκευτικήν***, διότι ὁ ἄνθρωπος ὡς πλάσμα τοῦ Θεοῦ ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ κατ' ἰδίαν καὶ ἀπὸ κοινοῦ τὴν πρὸς τὸν Πλάστην του ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην καὶ λατρείαν, ἀφιερούμενος δὲ πρὸς τὸν Θεὸν νὰ Τὸν ὑπηρετῇ, ὑπακούων εἰς τὸ θέλημα Αὐτοῦ.

Τὰ ἁπλούστατα ταῦτα πράγματα ἐλησμονήθησαν· καὶ Ἐκεῖνος ὅστις «διήρχετο εὐεργετῶν» κατηγορεῖται διότι ἔλυσε τοὺς δεσμοὺς ἑνὸς ἀνθρώπου καὶ ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν—μόνον καὶ μόνον διότι ἔλυσε τὰ δεσμά του ἐν Σαββάτῳ.

Ἡ ἄγνοια τῶν Γραφῶν, ἑκουσία ἢ ἀκουσία, καὶ σήμερον ὅπως τότε ἐπιφέρει μεγάλην πνευματικὴν ζημίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον. (α) Ἀφίνει αὐτὸν εἰς παντελῆ ἄγνοιαν τῶν ἀποτέρω σκοπῶν, τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν. (β) Ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς βιαίας καὶ ἐπιπολαίας κρίσεις ἐναντίον ἄλλων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι κατὰ γράμμα καὶ κατὰ πνεῦμα προσπαθοῦσι νὰ ἐφαρμόζωσι τὴν Ἁγίαν Γραφὴν εἰς τὴν ζωήν των. (γ) Ἀφίνει τὸν δρόμον ἐλεύθερον καὶ ἀνοικτὸν διὰ τὴν εἰσροὴν παντοίων πλανῶν καὶ δεισιδαιμονιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν ὁ κακὸς δαίμων τῆς Χριστιανωσύνης. (δ) Διὰ τῆς ζωῆς τῆς ἁμαρτίας δημιουργεῖ ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ζωήν.

Πρὸς πρόληψιν ὅλων τούτων τῶν κακῶν ὁ Κύριος ἡμῶν συνιστᾷ τὴν ἔρευναν τῶν Γραφῶν ὡς τὸ μόνον ἀντιφάρμακον.

Α. ***Ἡ ἔρευνα τῶν Γραφῶν καὶ ἡ σημασία της.***

Ἡ σύστασις αὕτη τοῦ Χριστοῦ, «Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς», δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ κατὰ δύο τρόπους: α) «Σεῖς συνειθίζετε νὰ ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς, διότι», κτλ. ἢ β) «Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς,» ὡς προσταγή, ἐντολὴ ἢ συμβουλή. Ἡμεῖς θὰ λάβωμεν τὰς λέξεις ὑπὸ τὴν δευτέραν ταύτην ἔννοιαν—ὡς προσταγήν.

Ὅταν δὲ λέγωμεν «ἔρευναν τῶν Γραφῶν», ἐννοοῦμεν τὴν ἐπιμελῆ καὶ συστηματικὴν σπουδὴν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, διὰ τῆς συσχετίσεως καὶ τοῦ παραλληλισμοῦ ὅλων τῶν ὁμοίων ἢ παραπλησίων χωρίων αὐτῆς, ὡς πνευματικὴν ἡμῶν τροφὴν καὶ διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ἡ ἔρευνα αὕτη διαφέρει (1) ἀπὸ τὴν ***ἁπλῆν ἀνάγνωσιν***. Ἁπλῆ ἀνάγνωσις εἶναι κἄτι μηχανικόν, καὶ δὲν ἀφίνει κανὲν ἀπολύτως ἀποτέλεσμα. (2) Ἀπὸ τὴν ***πολεμικὴν χρῆσιν*** τῆς Γραφῆς. Ἡ χρῆσις

αὕτη γίνεται ἐνίοτε μὲν πρὸς συστηματικὴν καταπολέμησιν τῆς Γραφῆς καὶ ἄλλοτε πάλιν πρὸς καταπολέμησιν διαφόρων πεπλανημένων δοξασιῶν. Τοιαύτη ὅμως χρῆσις καὶ μελέτη τῆς Γραφῆς κρατεῖ τοὺς μελετητὰς μακρὰν τῆς πνευματικῆς τροφῆς, τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ τελείως ξένους τῶν ἀληθειῶν του. (3) Ἀπὸ τὴν ***ἐπιστημονικὴν*** ἢ ***κριτικὴν*** ἔρευναν τῆς Γραφῆς, τῆς ὁποίας ὁ βασικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτῆς μελέτη, ἀσχολουμένη περὶ τὰς λέξεις καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ περιεχομένου αὐτῆς.

Ἡ ἔρευνα ἢ μελέτη, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς συνιστᾷ, εἶναι, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, ἡ συστηματικὴ καὶ ἐπιμελὴς ἔρευνα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς πίστεως, πρὸς ἐνδυνάμωσιν τοῦ χαρακτῆρος κατὰ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς, κατὰ τῆς πλάνης καὶ δεισιδαιμονίας. Ἡ μελέτη αὕτη πρέπει πάντοτε νὰ συνοδεύηται διὰ προσευχῆς ὑπὲρ κατανοήσεως καὶ ἐφαρμογῆς πάσης ἀληθείας τῆς Γραφῆς εἰς τὴν καθημερινὴν ζωήν, οὕτως ὥστε νὰ καταστήσωμεν τὰς πνευματικὰς αὐτῆς ἀληθείας ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ὑπάρξεώς μας, δίδοντες σάρκα καὶ ὀστᾶ εἰς τὰς ἀληθείας ταύτας τῆς ζωῆς.

Β. ***Ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ μελετῶμεν καὶ ἐρευνῶμεν τὴν Γραφὴν περισσότερον παντὸς ἄλλου βιβλίου.***

Εἴπομεν ἀνωτέρω περὶ τῆς σοβαρότητος τῶν ἀποτελεσμάτων, τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς Γραφῆς. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἀρνητικὴν ὄψιν τοῦ ζητήματος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ θετικῶς. Πρέπει νὰ μελετῶμεν τὴν Ἁγίαν Γραφήν:

α) ***Διότι εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν Βιβλίον τοῦ Θεοῦ.*** Ἑκατομμύρια βιβλίων ἐγράφησαν καὶ γράφονται καθ' ἑκάστην· ἐν τούτοις εἰς κανὲν ἐξ αὐτῶν δὲν βλέπομεν τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ, παριστανομένην διὰ τῆς ρήτρας: «Τάδε λέγει Κύριος.» Οἱοσδήποτε δὲ καὶ ἁπλῶς ἀναγινώσκων τὴν Ἁγίαν Γραφὴν δὲν δύναται νὰ παρατρέξῃ τὴν φράσιν ταύτην χωρὶς μικρὰν τινὰ σκέψιν καὶ σύγκρισιν τοῦ Βιβλίου τούτου πρὸς τἄλλα βιβλία. Εἶναι πολὺ γνωστὸν τὸ ἀνέκδοτον τοῦ διασήμου Σκώτου λογογράφου Sir Walter Scott, ζητήσαντος κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του νὰ τῷ ἀναγνώσωσιν ἐκ τοῦ Βιβλίου.

Ὡς τὸ Βιβλίον δὲ τοῦ Θεοῦ (1) ***εἶναι παγκόσμιον***, δὲν ἀνήκει εἰς κανένα λαὸν ἀποκλειστικῶς, εἶναι κτῆμα ἐσαεὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου, διότι καὶ ὁ Θεός, ὁ Κύριος τοῦ Βιβλίου, εἶναι Θεὸς πάσης τῆς γῆς. (2) ***ὁμιλεῖ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ἄνθρωπον***, ἄνευ περιστροφῶν, ἄνευ δικαιολογιῶν, ἄνευ προσπαθειῶν πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν τυχὸν θὰ προξενήσῃ, λέγον πρὸς τὸν ἄνθρωπον ὅτι εἶναι ἁμαρτωλὸς καὶ ἔχει ἀνάγκην σωτηρίας, τὴν ὁποίαν προσφέρει εἰς αὐτὸν δωρεάν. Ἀποκαλύπτει πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ καλεῖ αὐτὸν νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὸ θέλημα τοῦτο, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου.

β) ***Διότι μαρτυρεῖ περὶ τοῦ Θεοῦ*** — περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν Αὐτοῦ.

Ἡ ἀνθρωπότης—ἡ διανοουμένη αὐτῆς μερὶς—ἐζήτησεν, ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς κινουμένη, νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ. Ἔχομεν δὲ διαφόρους ἀποδείξεις περὶ Θεοῦ στηριζομένας ἐπὶ κοσμολογικῶν, ὀντολογικῶν, τελεολογικῶν καὶ ἠθικῶν

βάσεων. Ἐν τούτοις ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα καὶ αὗται αἱ ἀποδείξεις περὶ ἁπλῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ εἶναι πολὺ μικραὶ καὶ ἀνεπαρκεῖς νὰ ἱκανοποιήσωσι τοὺς ἐσωτέρους πόθους καὶ ἀπαιτήσεις τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ζητεῖ τὸν Θεόν της, τὸν Πλάστην της, τὸν Πατέρα της, ὅστις ὑπάρχει, καὶ ὑπὸ τὴν φιλόστοργον προστασίαν τοῦ ὁποίου δύναται νὰ καταφύγῃ.

γ) Διότι εἶναι τὸ μόνον βιβλίον ἐν τῷ κόσμῳ, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ ***περὶ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς προσωποληψίαν.*** Ἔχομεν σήμερον πλεῖστα ὅσα βιβλία, τὰ ὁποῖα πραγματεύονται περὶ τοῦ ἀνθρώπου—Φυσιολογίας, Ἀνατομίας, Φιλοσοφίας, Ἱστορίας κ.τ.λ. ἀλλὰ κανὲν ἐξ αὐτῶν, ἂν καὶ ὅλα ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ ἀνθρώπου, δὲν μᾶς δίδει τὴν πλήρη ἠθικὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν συναντῶμεν τὴν φράσιν: «Σὺ εἶσαι ὁ ἄνθρωπος», τῆς ὁποίας τὴν ἀλήθειαν πᾶς ὁ ἀναγινώσκων καὶ σκεπτόμενος ἐν τῇ καρδίᾳ του θὰ ἀνομολογήσῃ.

δ) ***Διότι εἶναι τὸ μόνον βιβλίον ἐν τῷ κόσμῳ, τὸ ὁποῖον φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Πλάστου του διὰ τοῦ Χριστοῦ.*** Ἐξημερώνει τὰ ἤθη του, ἐξευγενίζει τὰ αἰσθήματά του καὶ ἐξαγιάζει τὰ ἐλατήριά του.

Φίλοι καὶ ἐχθροί, ὅσοι ἐμελέτησαν, ἠρεύνησαν, ἐσπούδασαν τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ὁμολογοῦσιν ὁμοφώνως ὅτι εἶναι τὸ μόνον ἐκπολιτιστικὸν βιβλίον. Τοὺς ἀγρίους καὶ ἀνθρωποφάγους τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ μετέβαλεν εἰς πεπολιτισμένους καὶ φιλανθρώπους. Κατήργησε τὴν δουλείαν καὶ διεκήρυξε τὴν ἐλευθερίαν παντὸς ἀνθρώπου.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους πρὸ 112 ἐτῶν ἱδρύθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ Βρεταννικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρεία ὑπὸ εὐσεβῶν ἀνθρώπων, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ μετάφρασις καὶ ἐκτύπωσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς ἁπάσας τὰς γλώσσας καὶ διαλέκτους τῆς γῆς. Ἄνθρωποι ἀψηφοῦντες παντοίας στερήσεις, δυσκολίας, δαπάνας, κινδύνους, ἔθεσαν ὡς σκοπὸν τῆς ζωῆς των τὸ πῶς νὰ διαδοθῇ ἡ Ἁγία Γραφὴ εἰς τὴν πλέον ἀπομεμακρυσμένην καλύβην τῆς ὑφηλίου. Εὐγενὴς σκοπὸς τῷ ὄντι. Ἀξίζει δὲ νὰ ἐργάζηταί τις διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον τοσαύτας ὑπηρεσίας προσέφερεν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας σπαρασσομένην ἀνθρωπότητα, ὁδηγοῦν αὐτὴν πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Γ) ***Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης τῆς Γραφῆς.***

α) Ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν Χριστόν· διὰ τῆς ἀναγεννήσεως δὲ τοῦ πνεύματος καθιστᾷ αὐτὸν κοινωνὸν Θείας φύσεως.

β) Δίδει εἰς αὐτὸν τὴν πνευματικὴν ὡριμότητα, διὰ νὰ μὴ κυματίζηται ὑπὸ παντὸς ἀνέμου ἀνθρωπίνης διδασκαλίας.

Τοῦτο εἶναι σπουδαιότατον. Αἱ πλάναι καὶ αἱ δεισιδαιμονίαι καὶ αἱ ἀνθρώπιναι διδασκαλίαι ἔχουσι πληθυνθῆ τόσον πολύ, ὥστε νὰ μὴ ἦναι εὔκολον νὰ διακρίνῃ τις τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ψεύδους. Ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· μεταχειρίζεται λόγους τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἐστρεβλωμένους, διὰ νὰ κλονίσῃ τὴν πίστιν καὶ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἄλλοτε διὰ ρητῶν ἐκ τῆς Γραφῆς ἀπεπειράθη νὰ πειράξῃ τὸν γλυκύτατον Σωτῆρα.

Μόνον λοιπὸν μία βαθεῖα καὶ ἐμβριθὴς μελέτη τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ δύναται

νὰ διατηρῇ τὴν πνευματικὴν ὡριμότητα καὶ τὴν ἀπαιτουμένην σταθερότητα ἡμῶν ἐν τῇ πίστει τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.

Καὶ τώρα ἔρχεται τὸ ἐρώτημα: Ποίαν χρῆσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς κάμνεις σύ, ἀναγνῶστα;

α) Τὴν ἀναγινώσκεις ἁπλῶς διὰ νὰ περάσῃς τὴν ὥραν σου; Μὴ ἀπατᾶσαι. Ἡ Ἁγία Γραφὴ δὲν εἶναι μυθιστόρημα. Πρόσεχε, εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι δίστομος μάχαιρα, ἥτις ἢ θ' ἀνοίξῃ τὸν δρόμον σου πρὸς τὸν Χριστόν, ἢ θὰ σὲ ἀπολέσῃ, ἐὰν θελήσῃς νὰ παίξῃς ἐν οὐ παικτοῖς.

β) Τὴν ἀναγινώσκεις ἁπλῶς διὰ νὰ τὴν καταπολεμήσῃς ἢ νὰ καταπολεμήσῃς ἄλλους; Ἐνθυμοῦ ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις δύναται νὰ ἔχῃ ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὴν ζωήν σου, καὶ ἔπειτα οὔτε τὰ δάκρυα οὔτε αἱ ἱκεσίαι σου θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπανορθώσουν τὴν πνευματικὴν ζημίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ὑποστῇς. Ὡς ὁ Ἠσαῦ, δὲν θὰ εὕρῃς τόπον μετανοίας, διότι θὰ ἦναι πολὺ ἀργά.

Σὲ συμβουλεύω λοιπόν, ἀναγνῶστα, νὰ λάβῃς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ προσευχῆς νὰ ἀρχίσῃς τὴν τακτικήν, ἐπιμελῆ καὶ συστηματικὴν μελέτην αὐτοῦ διὰ νὰ οἰκοδομηθῇς, διὰ νὰ ὡριμάσῃς πνευματικῶς, διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὸ μέτρον τῆς ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. Δὲν εἶναι ποτὲ ἀργὰ νὰ λάβῃς τὴν τελειωτικὴν ἀπόφασιν. Λάβε την τώρα καὶ θὰ ἦσαι αἰωνίως εὐτυχής.

Εἴθε δὲ ὁ Κύριος νὰ ὁδηγήσῃ τὰ βήματά σου πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν ὡριμότητα τὴν πνευματικήν, πρὸς τὸν Ἁγιασμόν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΑΙ ΔΥΟ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς εἶναι ὁ ζῶν Χριστός! Αἱ δύο αὗται ὄψεις τῆς ἀληθείας πρέπει νὰ μείνουν ἡνωμέναι πάντοτε. Ἄνευ τοῦ θανάτου δὲν θὰ ὑπῆρχε ζωὴ ἀναστάσεως, ἄνευ τοῦ Σταυροῦ, τοῦ Σταυροῦ τῆς καταισχύνης, δὲν θὰ ὑπῆρχε θρόνος δόξης. Καθὼς τὰ γεγονότα αὐτὰ εἶναι ἓν ἐν Χριστῷ, τοιουτοτρόπως πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ πραγματοποιήσωμεν ἐν τῇ ζωῇ μας καὶ ἐν τῇ ἀτομικῇ μας πείρᾳ.

Ἡ ζωὴ τῆς ἀναστάσεως μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι διὰ πολλοὺς κατ' ἀρχὰς πραγματικὴ ἀποκάλυψις. Αἱ καρδίαι μας πληροῦνται νέας ὅλως χαρᾶς καὶ ἐλπίδος εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ἀγγελίας ὅτι αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ζῇ ἐν ἡμῖν καὶ μᾶς κάμνει μετόχους ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ Σταυροῦ... Πόσον συχνὰ ὅμως ἡ ἐλπίς μας αὕτη διαμένει ἀπραγματοποίητος καὶ ἐρωτῶμεν ἑαυτοὺς τί εἶναι ἐκεῖνο ποῦ μᾶς ἐμποδίζει νὰ καρπωθῶμεν τὰ ἀγαθὰ ποῦ δίδει ἡ πίστις εἰς τὸν ἀναστάντα Χριστόν;

Ὅλαι αἱ ἀπαντήσεις εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν ἀποδεικνύουν ὅτι ὑπὸ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην μορφὴν ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ. Δὲν ἔχομεν πλέον πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν μόνην ὁδόν, τὴν θείαν ὁδόν, ἥτις μόνη δύναται νὰ μᾶς

βοηθήσῃ καὶ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ νὰ νικήσωμεν τὸν κόσμον, δηλ. τὴν ὁδὸν τοῦ σταυροῦ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος εἶναι ἐσταυρωμένος ὡς πρὸς ἐμὲ καὶ ἐγὼ ὡς πρὸς τὸν κόσμον (Γαλ. β'. 20).

Ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς εἶναι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ὅταν οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ μάθουν νὰ ἀπαντοῦν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς ἁπλῆς αὐτῆς ἀντιλογίας: Θεωρήσατέ μας ὡς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἐσταυρώσατε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος, ἀνθρώπους, οἵτινες εἶναι ἐσταυρωμένοι μετὰ τοῦ Χριστοῦ.» Τότε ἡ δύναμις ἡ ἐνεργοῦσα ἐν τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ θὰ δυνηθῇ νὰ φανερωθῇ καὶ ἐν ἡμῖν... Ἄς παραδώσωμεν ἑαυτοὺς ἐκ νέου εἰς Ἐκεῖνον ὅστις ἀπέθανεν, ἀλλ' ὅστις ζῇ διὰ παντός, καὶ ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν διπλῆν αὐτὴν εὐλογίαν: μίαν ζωὴν θανάτου πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν κόσμον, καὶ ἕνα θάνατον ὅστις εἶναι αὐτὴ ἡ θύρα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Τρεῖς βαθμῖδες μᾶς ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐγώ... Ὁ Σταυρός, τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ θεωρία τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Ἄς ἀνέλθωμεν τὰς τρεῖς αὐτὰς βαθμίδας καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θὰ φανερώσῃ εἰς ἕκαστον τὸ εὐλογητὸν αὐτὸ μυστήριον!..

Ἐν πρώτοις ἔχομεν τὸν Σταυρόν. Ἐκεῖ ὁ Χριστὸς προσέφερε τὴν ἐξιλεωτικὴν θυσίαν διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου. Ἀλλ' ὁ Σταυρὸς ἔχει δευτέραν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν καὶ νὰ δεχθῶμεν.

Ὁ Θεὸς ἐκάρφωσεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἁμαρτωλὴν ἡμῶν σάρκα. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω καλλίτερον, ἀλλὰ τοῦτο δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι, ἀφοῦ ἐδέχθην τὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ ὡς ἐξαγορὰν διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, τίποτε δὲν ἀνεστάτωσε τόσον τὴν ζωήν μου, ὅσον τὸ νὰ βλέπω τὸ ἀποτύπωμα τοῦ ἐνόχου ἐγώ μου εἰς τὸν ἀθῷον καὶ δι' ἐμὲ ἀποθνήσκοντα Σωτῆρα. Εἶπον κατ' ἐμαυτόν: Ὁ Θεὸς ἐκάρφωσεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς μου. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ ὀνειδισμοῦ καὶ τῆς κατάρας, ἀφοῦ εἶναι γεγραμμένον «Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου». Ἐὰν λοιπὸν ὁ Θεὸς μετεχειρίσθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνόμου ἐγώ μου, ἀντιπροσωπευομένου ἐν τῷ Χριστῷ, κρίνων αὐτὸ ἄξιον τῆς κατάρας Του, πόσον ἔνοχος εἶμαι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοῦ, ὅταν κρατῶ τὴν ἁμαρτίαν μου, τὸ ἐγώ μου, τὴν ἀτομικήν μου ζωήν, ὅταν εὐαρεστοῦμαι εἰς αὐτὰ καὶ ἀρνοῦμαι νὰ τοῦ τὰ παραδώσω!

Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ ὅλον. Ὁ Χριστὸς καὶ ἐγὼ εἴμεθα ἕν. Ἐν αὐτῷ ἐσταυρώθην. Ἐν αὐτῷ λαμβάνω τὴν θέσιν ποῦ μοῦ ἁρμόζει. Γονυκλινὴς εἰς τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ Του, παραδίδω τὴν ἰδίαν ζωήν μου εἰς θάνατον ἐν τῷ θανάτῳ του.

Εἶναι ὡς ἐὰν εἶχα πάρει μὲ τὰ δύο μου χέρια τὴν ζωήν μου μὲ τὰ πάθη της, τὰς ἐπιθυμίας της, τὰς μικροπρεπείας της, τὰς ἀπερισκεψίας της, τὰς τολμηρὰς κρίσεις της, τὰς σκληρότητάς της, μὲ τὴν δίψαν της πρὸς τὴν τελειότητα, διότι διψᾷ νὰ ἦναι τελεία ἡ ζωή. Εἶναι ὡς νὰ τὴν ἔπαιρνα ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ νὰ τῆς ἔλεγα: Εἶσαι κατηραμένη, θὰ ἀποθάνῃς!.. Ὁ Θεός μου σὲ ἐκάρφωσεν ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὥστε ἔλα νὰ σὲ θέσω ἐκεῖ ἐξ ἰδίας ἐκλογῆς μου, θεληματικῶς, διὰ τῆς πίστεώς μου. Ἔσο ἐσταυρωμένη!

Ἀπὸ τῆς ἀποφασιστικῆς αὐτῆς στιγμῆς τῆς ζωῆς μου, ἐθεώρησα πάντοτε τὴν

ἀτομικήν μου ζωὴν ὡς ἐσταυρωμένην, καρφωμένην ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ, ὡς βάραθρον, μὲ ἐχώριζεν ἀπὸ αὐτήν. «Ὅσοι εἶναι τοῦ Χριστοῦ ἐσταύρωσαν τὴν σάρκα ὁμοῦ μὲ τὸ πάθη καὶ τὰς ἐπιθυμίας» λέγει ὁ Ἀπόστολος. Ἀλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε: Δὲν ἐννοῶ πῶς θὰ μοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσω αὐτὴν τὴν ζωήν. Θὰ εὑρίσκωμαι ἐκεῖ ἐσαεί, ὡς ἐπὶ καιομένων ἀνθράκων, ἀπορῶν κάθε στιγμὴν ἐὰν ὑπακούω εἰς τὸ ἐγώ μου ἢ εἰς τὸν Χριστόν;

Ἐπερίμενα τὴν ἀπορίαν σας αὐτήν, διότι καὶ ἐγὼ τὴν ἐπέρασα. Ἀλλ' ἐδῶ ἀκριβῶς φθάνομεν εἰς τὴν δευτέραν βαθμίδα, δηλ. εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἐὰν διὰ τοῦ Πνεύματος θανατώνετε τὰς πράξεις τοῦ σώματος, θέλετε ζήσει. Καὶ τὸ Πνεῦμα ἀγωνίζεται κατὰ τῆς σαρκός. Διὰ τοῦ αἰωνίου Πνεύματος ὁ Χριστὸς προσεφέρθη εἰς τὸν Θεὸν ἄνευ κηλῖδος, καὶ διὰ τοῦ αἰωνίου Πνεύματος τὸ κατηραμένον ἐγὼ θὰ κατασυντριβῇ ἐν τῇ ζωῇ σας καὶ ἐν τῇ ἰδικῇ μου.

Ἀλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε ἀκόμη: Φοβοῦμαι μήπως ὑποφέρω, συλλογιζόμενος ἀδιακόπως τὴν ἰδίαν μου ζωήν. Θὰ εἶναι ὡς νὰ ἵσταμαι πλησίον φερέτρου καὶ νὰ βλέπω τὸν θάνατον νὰ ἀποσυνθέτῃ ἓν πτῶμα. Αὐτὸ μὲ ὁδηγεῖ εἰς τὴν τρίτην βαθμίδα καὶ σᾶς ἀπαντῶ, ὅτι ἐνῷ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀγωνίζεται εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σας κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐγώ, τὸ κάμνει παρουσιάζον εἰς ἡμᾶς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς ζωντανὴν καὶ φωτοβόλον πραγματικότητα. Ὁδηγεῖ τὰς πράξεις σας πρὸς τὸν ἀναστάντα καὶ ζῶντα Ἰησοῦν.

Δὲν ἀνησυχεῖτε πλέον περὶ τοῦ Πνεύματος ἢ τοῦ ἑαυτοῦ σας, ἀλλὰ συλλογίζεσθε μόνον τὸν ἀγαπητὸν Σωτῆρα.

Ὦ ἀδελφοί μου καὶ ἀδελφαί μου, πῶς νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸ ἀνεξιχνίαστον αὐτὸ μυστήριον; Πῶς νὰ εὕρω λέξεις δι' αὐτό;.. Δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω, ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ δύναμαι νὰ κάμω εἶναι νὰ προσευχηθῶ, ὅπως τὸ ἅγιον Πνεῦμα φανερώσῃ καὶ εἰς σᾶς, τί εἶναι τὸ νὰ κατέχητε τὸν Ἰησοῦν ὡς κέντρον, ὡς ἐλατήριον καὶ πηγὴν τῆς ζωῆς σας.

Ἕως ἐδῶ τὸ κέντρον αὐτὸ δὲν ὑπῆρξε τὸ ἐγώ; Κατηραμένον ἐγώ!. Αὐτὸ εἶναι ὁ Βαραββᾶς. Σταυρώσατέ το! Ὁ κόσμος λέγει «Ὄχι ὁ Χριστὸς ἐλεύθερος, ἀλλ' ὁ Βαραββᾶς» δηλ. τὸ ἐγώ!! Ὁ Χριστιανὸς λέγει, καὶ πρέπει νὰ τὸ λέγῃ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις του: «Ὄχι ὁ Βαραββᾶς, ἀλλ' ὁ Χριστός».

Ἐκεῖνο ποῦ ἔχομεν ἡμεῖς νὰ κάμωμεν, εἶναι νὰ κατέλθωμεν ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνο ποῦ κάμνει ὁ Χριστός, εἶναι νὰ ζῇ τὴν ἰδικήν του ζωὴν ἐν ἡμῖν, ὅπως τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ῥέει διὰ τῆς βρύσεως. Τότε θὰ ἐννοήσωμεν τί ἤθελε νὰ εἴπῃ ὁ Παῦλος διὰ τῶν λέξεων: «Ὁ Χριστὸς ζῇ ἐν ἐμοί».

Ἐκεῖ ὅπου ὁ Χριστὸς δύναται νὰ ἀναπτύξῃ ἄνευ ἐμποδίου τὴν ἐνεργητικότητά του, ὑπάρχει αὔξησις, δροσερότης καὶ ἀφθονία καρπῶν. Ἡ ζωὴ θὰ ἔχῃ τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτὸ τοῦ αὐθορμήτου καὶ τοῦ φυσικοῦ ὁρμεμφύτου. Βλέπομεν ἐξ αὐτοῦ, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιμείνωμεν ποτὲ ἀρκετὰ ἐπὶ τῆς σημασίας, ποῦ περιέχει δι' ἡμᾶς ὁ θάνατος μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

Ἂς ἀγρυπνῶμεν λοιπόν, καὶ ἂς μὴ ζητῶμεν νὰ μερισθῶμεν τὴν ζωήν του, χωρὶς νὰ ἔχωμεν προηγουμένως κατέλθει ἐν τῷ θανάτῳ Του.

Τὰ σφάλματα ἡμῶν ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἡ ἔλλειψις μιᾶς δυνάμεως πνευμα-

τικῆς, δὲν εἶναι ἀπόρροια τοῦ ὅτι δὲν ἐννοήσαμεν τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ διὰ τὸν ἁγιασμόν μας; Ὑπεκύψαμεν ἴσως εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ δικαίωσίς μας μόνη περ εκλείετο ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι ὁ ἁγιασμός μας ἐπήγαζεν ἐκ τῆς ζωῆς Του.

Πολλοὶ Χριστιανοὶ φαίνονται νὰ σκέπτωνται, ὅτι ἀφοῦ ἐθεώρησαν τὸν Σταυρὸν ὡς τὸν ἱλασμὸν καὶ τὴν δικαίωσίν των, πρέπει νὰ προχωρήσουν, νὰ τὸν ἀφήσουν ὀπίσω, διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς ζῶσαν ἕνωσιν μετὰ τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Καὶ ὅμως, μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ἠννοήσωμεν ὅτι πρέπει νὰ συνταυτισθῶμεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ θανάτῳ Του, θὰ ἴδωμεν ἀποφασιστικὰ ἀποτελέσματα ἐν τῇ πραγματικῇ μας ζωῇ. Τότε ἀποχωριζόμεθα ἀπὸ τὸν πρῴην τρόπον τοῦ ζῆν καὶ ἀπελευθερούμεθα ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς ἐν ἡμῖν ἁμαρτίας.

Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ εἶναι αἰφνίδιον καὶ ἄμεσον, ἀλλ' ἀκολουθεῖται συχνὰ ἀπὸ ἔργον μᾶλλον βραδύ, βαθμιαῖον, ἀλλ' ἐξακολουθητικόν, ἔργον βαθὺ ἐξομοιώσεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας μετὰ τοῦ ἐσταυρωμένου Χριστοῦ. Καὶ ἐν ὅσῳ τὸ ἔργον αὐτὸ εἰσδύει βαθύτερον ἐν ἡμῖν, ἐν ὅσῳ ἡ ἕνωσίς μας μετὰ τοῦ ἀποθνήσκοντος Σωτῆρος καθίσταται πεῖρα πραγματική, βλέπομεν νὰ αὐξάνῃ ἡ πνευματική μας ζωή, διότι ὁ ἀναστὰς Σωτὴρ ἐκδηλώνει τὴν δύναμίν Του καὶ πληροῖ τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ πληρώματος Αὐτοῦ.

Ἡ ἀληθὴς ζωὴ τοῦ ἐξαγορασθέντος, δηλαδὴ «ἡ ζωὴ τοῦ Χρίστοῦ ἐν αὐτῷ» εἶναι ζωὴ πηγάζουσα ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος—ἕνας συνεχὴς θάνατος εἰς τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐκεῖθεν ἡ ἀληθής, ἡ πνευματικὴ εὐτυχὴς ζωή.

Εὐαγγελία Π. Οἰκονόμου.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

ὑπὸ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΤΡΕΝΤΣ (**Richard Trench**)

Κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.

(συνέχεια)

ΚΔ'.

Ἡ θεραπεία τοῦ κωφαλάλου.

(*Μάρκου ζ'. 31-37*).

Ὁ Ματθαῖος, συνεχίζων τὴν ἀφήγησίν του ἀπὸ τοῦ προηγουμένου θαύματος (ιε'. 30) λέγει ἐν γένικαῖς γραμμαῖς, ὅτι μεταβὰς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος, «*ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς κουλλοὺς καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε οἱ ὄχλοι*

ἐθαύμασαν βλέποντες κωφούς, λαλοῦντας, κουλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ».

Ἐξ ὅλου τούτου τοῦ πλήθους ὁ Μάρκος ἐκλέγει ἕνα ἄνθρωπον καὶ ἀφηγεῖται ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς θεραπείας του, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διότι διεκρίνετο ἡ περίπτωσις αὐτοῦ ὑπό τινων ἀσυνήθων λεπτομερειῶν μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων θεραπευθέντων ἀσθενῶν. Ἦτο πράγματι κωφὸς μογιλάλος· δὲν ἦτο βωδός, ἀλλ' εἶχε φυσικόν τι ἐμπόδιον, τὸ ὁποῖον ἐδέσμευε τὴν γλῶσσάν του καὶ καθίστα ἀκαταλήπτους τοὺς ἀνάρθρους φθόγγους του. Διέφερεν ἑπομένως τοῦ βωδοῦ (ἀλάλου) τόν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Ματθαῖος (θ´ 32), καὶ τοῦ ὁποίου ἡ σωματικὴ ἀσθένεια ἦτο φύσεως σαφῶς ψυχικῆς.

Τοῦ μογιλάλου οἱ φίλοι φέρουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν θαυματουργὸν Διδάσκαλον ***«καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν, ἵνα ἐπιθέσῃ τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτόν»***. Ἀλλ' ὁ Κύριος διὰ τοῦτον εἶχε ἄλλον τρόπον σωτηρίας.

Ὡς ἤδη παρετηρήθη ἐπανειλημμένως ἐν τῇ μελέτῃ ἡμῶν ἐπὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου, ἡ ποικιλία, ἥτις παρατηρεῖται ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς θεραπείας τῶν διαφόρων πασχόντων, ἐνέχει ἀναμφιβόλως βαθεῖαν ἔννοιαν· δεικνύει τὴν πάνσοφον βουλὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὁποίας προσαρμόζεται ἑκάστοτε ἡ θεραπεία πρὸς τὰς περιστάσεις καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀσθενοῦς. Ἐὰν ἡμεῖς ἐγνωρίζομεν τὴν πνευματικὴν κατάστασιν ἑκάστου τῶν ἀτόμων, ἅτινα προσήρχοντο εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου, ἠθέλομεν ἐννοήσει διατί τὸν μὲν ἕνα ἐθεράπευεν ὁ Κύριος ἐν τῷ συνωστισμῷ τοῦ ὄχλου, τὸν δὲ ἄλλον ἀπεμάκρυνε τῆς πόλεως πρὶν ἢ ἐπιληφθῇ τῆς θεραπείας του· πῶς, εἰς μίαν περίπτωσιν, ἡ θεραπεία ἐξετελέσθη διὰ μιᾶς λέξεως, εἰς ἄλλην διὰ μιᾶς ἐπαφῆς, καὶ εἰς ἄλλην πάλιν διὰ καταφυγῆς εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ· πῶς ἡ θεραπεία εἰς ἄλλας μὲν περιπτώσεις ὑπῆρξεν ἀκαριαία, εἰς ἄλλας δὲ βαθμιαία. Πάντως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φαντασθῶμεν ὅτι αἱ ποικιλίαι αὗται τῆς θεραπείας εἶναι ἔνδειξις ὅτι ἐχρειάσθη μεγαλειτέρα δύναμις εἴς τινας περιπτώσεις ἢ εἰς ἄλλας. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τὰς μὲν ἐπετελέσθη ἡ θεραπεία ἐν μιᾷ στιγμῇ, εἰς ἄλλας δὲ βαθμιαίως, δὲν ἐξάγεται περιορισμός τις τῆς θαυματουργοῦ δυνάμεως τοῦ Κυρίου πλὴν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ἐπέβαλεν εἰς Ἑαυτόν, χάριν τῶν εἰδικῶν ἐκείνων ἀναγκῶν ἑκάστου τῶν ἀσθενῶν, καὶ οὕτως ὥστε νὰ γίνῃ ἡ σωματικὴ θεραπεία τὸ μέσον καὶ ὁ ὀχετὸς τῆς θείας χάριτος πρὸς τὴν πνευματικὴν θεραπείαν, ἥτις ἀείποτε ἀπετέλει τὸν τελικὸν σκοπὸν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κυρίου.

Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ***«παραλαβὼν αὐτὸν κατ' ἰδίαν ἀπὸ τοῦ ὄχλου»***, προέβη εἰς τὴν θεραπείαν αὐτοῦ.

Διὰ ποῖον ἄρά γε σκοπὸν τὸν ἀπεμόνωσε τοιουτοτρόπως; Οἱ Ἕλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει ἀποδίδουν τοῦτο εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐπίδειξιν· ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη δὲν στηρίζεται εἰς γενικήν τινα ἀρχήν, καθότι ἐξ ὅλων τῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου μόνον δύο ἐπετελέσθησαν ὑπὸ τοιαύτην ἀπομόνωσιν. Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὰ λοιπὰ θαύματα ἐξετελέσθησαν μὲ ἐπίδειξιν; Ἀλλ' οὔτε μᾶς ἱκανοποιεῖ ἡ ἑρμηνεία, τὴν ὁποίαν προβάλλει ὁ Καλβῖνος, ὅτι ἔλαβε κατ' ἰδίαν ὁ Κύριος τὸν μογιλάλον, ἵνα ἐν ἡσυχίᾳ δυνηθῇ νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Πατέρα αὐτοῦ. Μᾶλλον πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι

σκοπὸς τῆς ἀπομονώσεως τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἦτο ὅπως μακρὰν τῆς τύρβης τοῦ ὄχλου δυνηθῇ οὗτος κάλλιον νὰ ἀντιληφθῇ τὴν θεραπείαν τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ νὰ λάβῃ βαθυτέρας καὶ μονιμωτέρας ἐντυπώσεις τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Τοῦτ' αὐτὸ πράττει ὁ Θεὸς καὶ σήμερον, ὅταν ἀπομονώσῃ τὴν ψυχήν, ἣν θέλει νὰ εὐλογήσῃ, ἄλλοτε μὲν διὰ τῆς κλίνης τῆς ἀσθενείας, ἄλλοτε δὲ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἀνθρωπίνων στηριγμάτων καὶ ἐλπίδων, ὡς ἔπραξε καὶ μὲ τὸν ἐκλεκτόν Του λαόν, ὃν ὡδήγησε πρῶτον εἰς τὴν ἔρημον, ἵνα συνέλθῃ καὶ κατανοήσῃ τὸ θέλημά Του, πρὶν ἢ κριθῇ ἄξιος νὰ λάβῃ τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸν εὐλογίαν.

Αἱ ἐπακόλουθοι πράξεις εἶναι συμβολικαί: «***Ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤγγισε τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ***». Ταῦτα ἀπετέλουν ἄλλως τε τὸ μόνον μέσον συνεννοήσεως μετὰ ἀνθρώπου κωφοῦ καὶ μογιλάλου.

Διὰ τῶν σημείων τούτων ὁ Κύριος ἐζήτει νὰ διεγείρῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ἀντίληψιν τῆς ἐπικειμένης εὐλογίας: θέτει τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα τοῦ κωφοῦ, ὡς νὰ ζητῇ νὰ διατρυπήσῃ τὸ διάφραγμα, τὸ παρεμποδίζον τὴν ἀκοήν, ἐξ οὗ καὶ ἡ κατάστασις τοῦ μογιλάλου, καθότι μὴ ἀκούων, δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ ἀρθρώσῃ καθαρῶς· λύει δὲ τὴν γλῶσσαν οὐχὶ διὰ ξένων ἐπιδράσεων, ἀλλὰ διὰ ἀποκλειστικῆς καὶ ἀτομικῆς του δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἐσυμβόλιζεν τὸ πτύσμα τὸ προερχόμενον ἐξ αὐτοῦ.

Τοῦτο πράττων ὁ Κύριος, «***ἀναβλέψας εἰς τον οὐρανὸν ἀνεστέναξεν***». Ἀνέβλεψε πρὸς τὸν Πατέρα, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν ἐνήργει οὐδέν, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἐνήργει τὰ πάντα (Ματθ. ιδ΄. 19, Ἰωάν. ια΄. 41—42). Ἀνεστέναξε δέ, ἀναλογιζόμενος ἴσως τὸ βάθος τῆς καταπτώσεως τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωμα Θεοῦ πλασθέντος ἀνθρώπου, καὶ τὸ μέγεθος τῶν συμφορῶν, τὰς ὁποίας ἐπέσυρεν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἡ ἁμαρτία. (1)

«***Καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, Ἐφφαθά, τοῦτ' ἔστιν ἀνοίχθητι***». Ἡ ἀναπαράστασις τῶν ἰδίων λέξεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἀραμαϊκῇ, ἥτις ἦτο ἡ καθομιλουμένη γλῶσσα τοῦ τόπου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκεῖνο τὸ ***Ταλιθὰ κοῦμι*** (Μάρκ. ε΄. 14), ἀποτελεῖ τὴν μαρτυρίαν αὐτόπτου μάρτυρος, αἰσθανθέντος βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ἐκφάνσεως ταύτης τῆς θείας δυνάμεως, ἣν ἐξαπέλυσαν αἱ λέξεις αὗται.

«***Καὶ εὐθὺς ἠνοίχθησαν τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ εἴπωσι τοῦτο εἰς μηδένα***». Καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαντῶμεν τὴν αὐτὴν ἀπαγόρευσιν, δοθεῖσαν πάντοτε διὰ λόγους εἰδικοὺς κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις, ὡς ἐπανειλημμένως ἐδείξαμεν.

«***Καὶ ἐξεπλήττοντο καθ' ὑπερβολήν, λέγοντες, Καλῶς ἔπραξε τὰ πάντα· καὶ τοὺς κωφοὺς κάμνει νὰ ἀκούωσι καὶ τοὺς ἀλάλους νὰ λαλῶσι***». Φόρος αὐθόρμητος θαυμασμοῦ τῶν παρισταμένων πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν Ἐκείνου, ὅστις ***περιήρχετο ποιῶν ἔλεος***.

---

(1) Τοῦτο ἐκφράζει καὶ ὁ Χρυσόστομος: «Τὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἐλεῶν, εἰς ὁποίαν ταπείνωσιν ἤγαγε ταύτην ὅ τε μισόκαλος διάβολος καὶ ἡ τῶν πρωτοπλάστων ἀπροσεξία».

Τὸ ***καλῶς ἔπραξε τὰ πάντα*** ὑπενθυμίζει τὸ «Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, καὶ ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐποίησε, καλὰ λίαν» (Γένεσις α΄. 31) ὅπου πρόκειται περὶ τοῦ ἔργου τῆς Δημιουργίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀναγόμεθα λίαν καταλλήλως, καθόσον τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ αὐτὸ ***νέα δημιουργία***, ὑπὸ τὴν πληρεστάτην ἔννοιαν τῆς λέξεως.

Τὸ παράλληλον χωρίον τοῦ Ματθαίου «Καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ» (ιε΄. 21) μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι τὸ θαῦμα τοῦτο ἐπετελέσθη ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Δεκαπόλεως, τῆς σχεδὸν ἐξελληνισθείσης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν παρισταμένων θεατῶν ἦσαν Ἐθνικοί. Ὡς δ' ἐκ τούτου, μεγίστην σημασίαν προσλαμβάνει ἡ ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῶν χειλέων των ὁμολογία, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἦτο ὁ ὑπέρτατος ὅλων τῶν θεῶν.

ΔΥΣΚΟΛΙΑΙ ΕΝ ΤΗι ΑΓΙΑι ΓΡΑΦΗι

ὑπὸ Ρ. Α. ΤΟΡΡΕΫ (**R. A. Torrey**)

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Διάφοροι κατηγορίαι δυσκολιῶν.

Πᾶσαι αἱ ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ συναντώμεναι δυσκολίαι δύνανται νὰ ταξινομηθῶσιν εἰς δέκα γενικὰς κατηγορίας:

1. Ἡ πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει ἐκείνας, ***αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἐκ τοῦ κειμένου, ἐξ οὗ μετεφράσθη ἡ Ἀγγλικὴ Βίβλος***. Οὐδείς, καθ' ὅσον γνωρίζω, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ μετάφρασις τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶναι ἀπολύτως ἀλάνθαστος. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πολλοὶ παραδέχονται, εἶναι ὅτι ἡ Γραφή, ὡς ἀρχικῶς ἐγράφη, ἦτο ἀλάνθαστος καὶ ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἀγγλικὴ μετάφρασις εἶναι κατ' οὐσίαν ἀκριβὴς ἀπόδοσις αὐτῆς. Δὲν κατέχομεν σήμερον τὰ ἀρχικὰ χειρόγραφα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν. Ταῦτα ἀντεγράφησαν ἐπανειλημμένως μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας· εἶναι ἐν τούτοις φυσικὸν ὅτι λάθη τινα παρεισέφρυσαν κατὰ τὴν ἀντιγραφήν. Σήμερον κατέχομεν τόσα καλὰ ἀντίγραφα, ὥστε διὰ τῆς παραβολῆς αὐτῶν δυνάμεθα μετὰ μεγάλης ἀκριβείας νὰ καθορίσωμεν τὸ ἀρχικὸν κείμενον. Πράγματι δὲ οὐδὲν Χριστιανικὸν δόγμα στηρίζεται ἐπὶ ἀμφιβόλου τινος γραφῆς τοῦ κειμένου τούτου.

Ἐν τούτοις, ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1611 ἐξεπονήθη ἡ ἐπίσημος Ἀγγλικὴ μετάφρασις (Authorized Version), μερικὰ τῶν καλλιτέρων χειρογράφων ἦσαν ἀπρόσιτα εἰς τοὺς μεταφραστάς, ἡ δὲ κριτικὴ ἐπιστήμη δὲν ἦτο τόσον προωδευμένη, ὅσον εἶναι σήμερον, οὕτω δὲ ἡ μετάφρασις ἐκείνη ἐγένετο ἐξ ἀτελῶν κειμένων. Ἐντεῦθεν προέρχονται πολλαὶ τῶν νομιζομένων δυσκολιῶν τῆς Ἁγ. Γραφῆς δι' ἡμᾶς τοὺς Ἀγγλοφώνους. Ἐπὶ παραδείγματι ἀναφέρω τὸ χωρίον Ἰωάν. ε΄.

4: «ἄγγελος κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγένετο, ᾧδήποτε κατείχετο νοσήματι». Ἡ ἀφήγησις αὕτη διὰ πολλοὺς λόγους φαίνεται ἀπίθανος. Εὐτυχῶς ἀνεκαλύφθη ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν χειρογράφων ὅτι στηρίζεται εἰς λάθος ἀντιγραφέως τινος. Κάποιος ἀρχαῖος ἀντιγραφεύς, ἀναγινώσκων τὸ κεφάλαιον τοῦτο τοῦ Ἰωάννου, ἐσημείωσε εἰς τὸ περιθώριον τὴν ἰδίαν του ἐξήγησιν περὶ τῶν ἰαματικῶν ἰδιοτήτων τῆς κολυμβήθρας ἐκείνης· μεταγενέστερος δέ τις ἀντιγραφεὺς προσέθηκε τὸ σχόλιον τοῦτο ἐκ τοῦ περιθωρίου εἰς τὸ κείμενον, καὶ οὕτω πως εἰσεχώρησε τοῦτο εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Διὰ τοῦτο πολὺ ὀρθῶς παρελείφθη τὸ ἀνωτέρω ἐδάφιον ἐκ τῆς Ἀναθεωρημένης Ἀγγλικῆς Μεταφράσεως, ἧς ἡ ἐκπόνησις διήρκεσεν ἐπὶ δεκαετίαν ὁλόκληρον καὶ ἥτις ἐδημοσιεύθη τῷ 1884. Ὡσαύτως αἱ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς διαφοραὶ διαφόρων βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης, ἀφηγουμένων τὰ αὐτὰ γεγονότα, ὡς λ. χ. περὶ τὴν ἡλικίαν βασιλέων τινων, μεταξὺ τῶν Βιβλίων τῶν Βασιλέων καὶ τῶν Χρονικῶν, ἀναμφιβόλως προέρχονται ἐκ λαθῶν τῶν ἀντιγραφέων. Τοιαῦτα λάθη εἶναι εὐεξήγητα, καθ' ὅσον ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ οἱ ἀριθμοὶ παριστάνονται διὰ γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, γράμματα δέ, τὰ ὁποῖα φαίνονται πολὺ ὅμοια, ἔχουσι πολὺ διάφορον ἀριθμητικὴν ἔννοιαν. Οὕτω π. χ. τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου ὡς ἀριθμὸς σημαίνει «ἕν», μὲ τὴν προσθήκην ὅμως δύο στιγμῶν σημαίνει «χίλια». Τὸ 23ον γράμμα σημαίνει «400», ἀλλὰ τὸ 8ον γράμμα, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸ 23ον καὶ δύναται εὐκόλως νὰ ἐκληφθῇ ἀντ' αὐτοῦ, σημαίνει «8». Τὸ ἐλάχιστον λοιπὸν λάθος κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν θὰ μετέβαλλεν ἄρδην τοὺς ἀριθμούς. Ὅταν ἀναλογισθῶμεν τοῦτο, πρέπει νὰ θαυμάσωμεν ὅτι τόσον ὀλίγα λάθη παρεισέφρυσαν εἰς τὰ ἀντίγραφα τῶν ἱερῶν κειμένων.

*2. **Ἡ δευτέρα κατηγορία δυσκολιῶν προέρχεται ἐξ ἀνακριβῶν μεταφράσεων.*** Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι ἡ Ἀγγλικὴ μετάφρασις τοῦ χωρίου Ματθ. ιβ' 40 παριστᾷ τὸν Ἰωνᾶν, ὡς παραμείναντα τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας εἰς τὴν κοιλίαν μιᾶς «φαλαίνης». Πολλοὶ δὲ ἀθεϊσταὶ εἰρωνεύθησαν τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ φάλαινα, μὲ τὴν γνωστὴν ἰδιάζουσαν διαμόρφωσιν τοῦ στόματος καὶ οἰσοφάγου αὐτῆς, ἠδύνατο νὰ καταπίῃ ἄνθρωπον Ἂν ὅμως ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ ανατρέξωσιν εἰς τὸ πρωτότυπον κείμενον, θὰ εὕρισκον ἐκεῖ ὅτι ἡ λέξις «κῆτος», ἥτις ἀγγλιστὶ μετεφράσθη «φάλαινα», σημαίνει ἁπλῶς θαλάσσιον μεγαθήριον ἢ τέρας, ἄνευ ὁρισμοῦ τοῦ εἴδους του. Τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰωνᾶ. Ὅλη λοιπὸν ἡ δυσκολία αὕτη ἐδημιουργήθη ἐξ ἑνὸς λάθους τοῦ μεταφραστοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν ἐπικριτῶν τῆς Γραφῆς. Ὑπάρχουσι δὲ σήμερον πολὺ τοιοῦτοι, οἵτινες μαρτυροῦσι παχυλὴν ἄγνοιαν ἐπὶ ζητημάτων, τὰ ὁποῖα σαφῶς ἐννοοῦσι καὶ τὰ παιδία τῶν Κυριακῶν σχολείων· καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ κατακρίνωσι τὴν Ἁγ. Γραφὴν ἐξ ὀνόματος δῆθεν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς λογικῆς.

*3. **Ἡ τρίτη κατηγορία δυσκολιῶν προέρχεται ἐξ ἐσφαλμένων ἑρμηνειῶν τῆς Ἁγ. Γραφῆς.*** Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διδάσκει ἡ Γραφή, πολλάκις διαφέρει πολὺ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι διδάσκουσιν ὡς διδασκαλίαν τῆς Γρα-

φῆς. Πολλαὶ δυσκολίαι, ἃς συναντῶμεν, προκύπτουσιν οὐχὶ ἐκ τοῦ τί λέγει ἡ Γραφή, ἀλλ' ἐκ τοῦ πῶς τὸ ἑρμηνεύουσιν οἱ ἄνθρωποι. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα τούτου ἔχομεν εἰς τὸ α'. κεφάλαιον τῆς Γενέσεως. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀποδεχθῶμεν τὴν ἑρμηνείαν τοῦ κεφαλαίου τούτου, τὴν ὁποίαν προβάλλουσι πολλοὶ ἑρμηνευταί, θὰ μᾶς ἦτο δύσκολον νὰ τὴν συμβιβάσωμεν μὲ διάφορα πορίσματα τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης. Ἐν τούτοις δὲν ὑπάρχει καμμία ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν βεβαίων πορισμάτων τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ τί πράγματι λέγεται ἐν τῷ α'. κεφαλαίῳ τῆς Γενέσεως, ὥς θέλομεν ἰδεῖ ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει.

Ἑτέρα δυσκολία τῆς αὐτῆς κατηγορίας εἶναι τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ ὅτι «ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας» (Ματθ. ιβ'. 40). Πολλοὶ ἑρμηνευταὶ ἀπαιτοῦσι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανε τὴν ἑσπέραν τῆς Παρασκευῆς καὶ ἀνέστη ὄρθρου βαθέως τῆς Κυριακῆς· τοῦτο δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ἦναι ἴσον πρὸς τρία ἡμερονύκτια. Ὅπως ὅμως θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ σχετικῷ κεφαλαίῳ, ἡ δυσκολία ἔγκειται ὄχι εἰς τὰ ὅσα λέγει ἡ Γραφή, ἀλλ' εἰς τὴν ἑρμηνείαν, ἣν δίδουσιν οἱ ἄνθρωποι τῶν λεγομένων ὑπὸ τῆς Γραφῆς.

4. Ἡ τετάρτη κατηγορία δυσκολιῶν προέρχεται ἐξ ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως περὶ τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι, ὅταν λέγωσιν ὅτι ἡ Ἁγ. Γραφὴ εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, μὲ θείαν προέλευσιν καὶ θεῖον κῦρος, τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ὁμιλῶν εἰς πᾶσαν λέξιν αὐτῆς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἔχει οὕτω. Διότι ἐν τῇ Γραφῇ πολλάκις ὁ Θεὸς ἁπλῶς ἐκθέτει τί λέγουσιν ἄλλοι — τί λέγουσιν ἄνθρωποι καλοί, ἄνθρωποι κακοί, ἄνθρωποι θεόπνευστοι καὶ μή, ἄγγελοι καὶ δαίμονες, καὶ αὐτὸς ὁ Διάβολος. Ἡ ἀφήγησις τοῦ τί πάντες οὗτοι εἶπον, εἶναι ἀπολύτως ἀκριβής, τὸ τί ὅμως εἶπον δύναται νὰ ἦναι ἀληθὲς ἢ μὴ ἀληθές. Λόγου χάριν, ἐν Γενέσ. γ'. 4 ὁ Διάβολος φέρεται ὡς εἰπών: «Δὲν θέλετε βεβαίως ἀποθάνει». Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ εἶπεν ὁ Διάβολος, ἀφοῦ τὸ ἀναγράφει ἡ Ἁγ. Γραφή· τὸ λεχθὲν ὅμως ὑπὸ τοῦ Διαβόλου εἶναι ψεῦδος ἀναιδές, τὸ ὁποῖον κατέστρεψε τὴν ἀνθρωπίνην φυλήν. Τὸ ψεῦδος λοιπὸν τοῦτο τοῦ Διαβόλου ἀναγράφεται, ἐξιστορεῖται εἰς τὴν Ἁγ. Γραφήν. Καὶ ὁμοίως πολλοὶ ἄλλοι λόγοι ἀνθρώπων καλῶν ἢ κακῶν. Πολλοὶ δὲ ἀπρόσεκτοι ἀναγνῶσται τῶν Γραφῶν δὲν προσέχουσι νὰ ἴδωσι ποῖος εἶναι ὁ ὁμιλῶν, ἀλλ' ἀποσπῶσιν ἓν ἐδάφιον ἐκ τῆς συνεχείας του καὶ λέγουσιν: «Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Θεὸς τῆς Γραφῆς», ἐνῷ ὁ Θεὸς οὐδόλως τὸ εἶπεν, ἀλλ' ἄλλος τις. Πολλάκις ἀκούομεν ἀνθρώπους ἀναφέροντας τί εἶπον εἰς τὸν Ἰὼβ οἱ φίλοι του Ἐλιφὰς καὶ Βιλδὰδ καὶ Σωφάρ, ὡς ἐὰν οἱ λόγοι τούτων ἦσαν λόγοι τοῦ Θεοῦ, διότι τοὺς ἀναγράφει ἡ Ἁγ. Γραφή. Καὶ ὅμως ὁ Θεὸς ἀποκηρύττει τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν φίλων ἐκείνων τοῦ Ἰὼβ καὶ λέγει εἰς αὐτοὺς ρητῶς: «Δὲν ἐλαλήσατε περὶ Ἐμοῦ τὸ ὀρθὸν» (Ἰὼβ μβ'. 7). Μέγα μέρος λοιπὸν τῶν δυσκολιῶν μας μὲ τὴν Γραφὴν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν προσέχομεν ποῖος εἶναι ὁ ὁμιλῶν. Ἡ Γραφὴ ἐν τούτοις πάντοτε μᾶς πληροφορεῖ περὶ τοῦ ὁμιλοῦντος, καὶ πρέπει νὰ προσέξωμεν εἰς τοῦτο. Εἰς τοὺς Ψαλμοὺς ἐνίοτε ἀναγινώσκομεν τί εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοῦτο εἶναι πάντοτε ἀληθές, καὶ ἐνίοτε τί εἶπεν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τοῦτο πολλάκις δὲν εἶναι ἀληθές. Ἐνίοτε τὰ λεγό-

μενα ὑπ᾽ ἀνθρώπων ἐν τῇ Γραφῇ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς προσωπικῆς ἐκδικήσεως ἢ ἀπελπισίας τοῦ ὁμιλοῦντος. Εἰς τοὺς Ψαλμοὺς ἀναφέρεται ἀκόμη καὶ τὸ τί εἶπεν ὁ ἄφρων (Ψαλμ. ιδ'. 1): «Εἶπεν ὁ ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, δὲν ὑπάρχει Θεός». Τὸ ὅτι ὁ ἄφρων εἶπε τοῦτο εἶναι ἀληθές· ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπεν, εἶναι ψεῦδος. Οὕτω λοιπόν, ὅταν μελετῶμεν τὴν Ἁγ. Γραφήν, πρέπει νὰ πιστεύωμεν πᾶν ὅ,τι ὁ Θεὸς λέγει, ἐὰν Αὐτὸς ἦναι ὁ ὁμιλῶν. Ἐὰν ὁμιλῇ ἄνθρωπός τις θεόπνευστος, πρέπει ὡσαύτως νὰ τὸν πιστεύσωμεν. Ἐὰν ὁ ὁμιλῶν δὲν ἦναι θεόπνευστος, πρέπει νὰ κρίνωμεν τὰ λεγόμενά του, διότι ἐνδέχεται νὰ μὴ ἦναι ἀληθῆ. Ἐὰν ὁμιλῇ ὁ Διάβολος, θὰ πράξωμεν καλῶς νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ἀπ᾽ ἀρχῆς ψεύστης. Ἐν τούτοις καὶ αὐτὸς ὁ Διάβολος ἀναγκάζεται ἐνίοτε νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

5. Ἡ πέμπτη κατηγορία δυσκολιῶν ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ προέρχεται ἐκ τῆς γλώσσης, εἰς ἣν ἐγράφη ἡ Ἁγ. Γραφή. Ἡ Γραφὴ εἶναι βιβλίον γραφὲν δι᾽ ὅλους τοὺς αἰῶνας καὶ διὰ παντὸς εἴδους ἀνθρώπους. Ἐγράφη ἑπομένως εἰς γλῶσσαν καταληπτὴν εἰς πάντας, τὴν γλῶσσαν τοῦ κοινοῦ λαοῦ καὶ τῶν φυσικῶν φαινομένων. Δὲν ἐγράφη εἰς γλῶσσαν ἐπιστημονικήν. Οὕτω λ. χ. τὰ συμβάντα εἰς τὴν μάχην τοῦ Γαβαὼν (Ἰησ. Ναυῆ ι'. 12—14) περιγράφονται ὅπως ἐφάνησαν εἰς τοὺς ἰδόντας καὶ κατὰ τρόπον καταληπτὸν εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας. Δὲν γίνεται λόγος περὶ διαθλάσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, κτλ., ἀλλὰ λέγεται ἁπλῶς ὅτι ὁ «ἥλιος ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ δὲν ἔσπευσε νὰ δύσῃ». Εἶναι τοῦτο ἓν ἀπὸ τὰ προτερήματα τῆς Ἁγ. Γραφῆς, ὅτι δὲν ἐγράφη εἰς ἐπιστημονικὴν γλῶσσαν. Ἐὰν οὕτως ἐγράφετο, οὐδέποτε θὰ ἦτο καταληπτὴ μέχρι τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, καὶ τὴν σήμερον ἔτι εἰς πολὺ ὀλίγους. Ἐπὶ πλέον, ἐπειδὴ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ φρασεολογία τῆς ἐπιστήμης συνεχῶς μεταβάλλεται, ἡ Ἁγ. Γραφή, ἐὰν ἐγράφετο εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν γλῶσσαν τῆς σήμερον, μετ᾽ ὀλίγα ἔτη θὰ ἦτο ἄχρηστος καὶ ἀπηρχαιωμένη. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγράφη ὅπως ἐγράφη, ἀπέβη τὸ Βιβλίον παντὸς αἰῶνος, πάσης χώρας, καὶ πάσης τάξεως ἀνθρώπων.

Ἄλλαι δυσκολίαι ὡς ἐκ τῆς γλώσσης, εἰς ἣν ἐγράφη ἡ Ἁγ. Γραφή, προέρχονται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πολλὰ μέρη τῆς Γραφῆς εἶναι ποιητικά, γραμμένα εἰς γλῶσσαν ποιητικήν, τὴν γλῶσσαν τοῦ αἰσθήματος, τοῦ πάθους, τῆς φαντασίας καὶ τῆς μεταφορᾶς. Ἐὰν λοιπὸν ἀναγνώστης τις στερῆται τοῦ ποιητικοῦ αἰσθήματος, ἀφεύκτως θὰ εὕρῃ δυσκολίας εἰς τὰ ποιητικὰ ταῦτα τμήματα τοῦ Θείου Λόγου. Λ. χ. εἰς τὸν Ψαλμὸν ιη'. ἔχομεν θαυμασίαν περιγραφὴν μιᾶς καταιγίδος, τὴν ὁποίαν ὅμως ὁ πεζὸς ἀναγνώστης θὰ δυσκολευθῇ νὰ ἑρμηνεύσῃ, ἰδίως τὸ 8ον ἐδάφιον. Δὲν πταίει εἰς τοῦτο ὁ Ψαλμός, ἀλλ᾽ ἡ πεζότης τοῦ ἀναγνώστου.

6. Ἡ ἕκτη κατηγορία συνίσταται ἐκ τῶν δυσκολιῶν ἐκείνων, αἵτινες πηγάζουσιν ἐκ τῆς **ἡμετέρας ἀγνοίας** τῆς ἱστορίας, τῆς γεωγραφίας καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ ἀναφερομένων λαῶν καὶ ἐποχῶν. Ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Λουκᾶ (Πράξ. ιγ'. 7) ἀναφέρει ἕνα «ἀνθύπατον» Κύπρου. Αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἦσαν δύο τάξεων —αὐτοκρατορικαὶ καὶ συγκλητικαί. Τῶν μὲν αὐτοκρατορικῶν οἱ διοικηταὶ ὠνομάζοντο «ἔπαρχοι», τῶν δὲ συγκλητικῶν «ἀνθύπατοι». Μέχρι ἐσχάτων, ἐξ ὅσων ἱστορικῶν πληροφοριῶν εἴχομεν, ἡ ἐπαρχία τῆς Κύπρου ἐνομίζετο αὐτοκρατορική, καὶ ὁ διοικητὴς αὐτῆς ἔδει νὰ ἦναι ἔπαρχος

καὶ ὄχι ἀνθύπατος, ὡς τὸν ὀνομάζει ὁ Λουκᾶς. Τοῦτο ἐθεωρήθη, ἔτι καὶ ὑπὸ τῶν συντηρητικῶν ἑρμηνευτῶν, ὡς ἀνακρίβεια ἐκ μέρους τοῦ Λουκᾶ, οἱ δὲ κριτικοὶ τῶν ἄκρων ἦσαν πολὺ εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ «λάθους» τούτου ἑνὸς θεοπνεύστου συγγραφέως. Νεώτεραι ὅμως ἱστορικαὶ ἔρευναι ἔφερον εἰς φῶς τὸ γεγονὸς ὅτι, ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἔγραφεν ὁ Λουκᾶς, ἡ Ρωμ. Σύγκλητος ἔκαμε μίαν ἀνταλλαγὴν ἐπαρχιῶν μὲ τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἡ Κύπρος εἶχε περιέλθει εἰς τὴν τάξιν τῶν συγκλητικῶν ἐπαρχιῶν, ὥστε ὁ διοικητὴς αὐτῆς ὀρθῶς ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ «ἀνθύπατος», οἱ δὲ κριτικοὶ εἶχον ἄδικον. Κατ' ἐπανάληψιν αἱ νεώτεραι ἱστορικαί, γεωγραφικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ ἔρευναι καὶ ἀνακαλύψεις ἐδικαίωσαν τὴν ἀκρίβειαν τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ κατετρόπωσαν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς. Τὸ βιβλίον λ. χ. τοῦ Δανιὴλ ὑπῆρξε φυσικῶς ἓν τῶν βιβλίων, κατὰ τῶν ὁποίων κατὰ προτίμησιν ἐπετέθησαν οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ ἀνατρεπτικοὶ κριτικοί. Ἓν τῶν ἰσχυροτάτων ἐπιχειρημάτων αὐτῶν κατὰ τῆς αὐθεντικότητος καὶ φιλαληθείας τοῦ βιβλίου τούτου ὑπῆρξεν ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ Βιλτάσσαρ εἶναι ἄγνωστον ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ὅτι πάντες οἱ ἱστορικοὶ ἐκ συμφώνου ἀποφαίνονται ὅτι ὁ Ναβονίδος ἦτο ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος, ὅτε ἐκυριεύθη ἡ πόλις. Τοιουτοτρόπως ἐχαρακτηρίζετο ὁ Βιλτάσσαρ ὡς καθαρῶς μυθικὸν πρόσωπον και ὁλόκληρος ἡ σχετικὴ ἀφήγησις τοῦ Δανιὴλ ἀπερρίπτετο ὡς μῦθος. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἐφαίνετο πολὺ ἰσχυρὸν καὶ ἀναμφισβήτητον. Ἀλλ' ὁ Ρώλινσον ἀνεκάλυψεν εἰς Μουγεΐρ καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Χαλδαίας πηλίνους κυλίνδρους, ἐπι τῶν ὁποίων ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Ναβονίδου ὁ Βιλτάσαρ (Βελσαρουζοὺρ) πρεσβύτερος αὐτοῦ υἱός. Ἀναμφιβόλως δὲ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ πατρός του, ὁ Βιλτάσαρ ἐκυβέρνα ὡς ἀντιβασιλεὺς τὴν Βαβυλῶνα. Τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται ἄλλως τε ἐμμέσως ἐκ τῆς προτάσεως τοῦ Βιλτάσαρ πρὸς τὸν Δανιὴλ τοῦ νὰ τὸν κάμῃ ***«τρίτον*** ἄρχοντα ἐν τῷ βασιλείῳ» (ε'. 16). Διότι ἀφοῦ αὐτὸς ἦτο ***δεύτερος*** ἄρχων, ὁ Δανιὴλ θὰ ἐγίνετο ***τρίτος***. Τοιουτοτρόπως ἡ Ἁγ. Γραφὴ ἐδικαιώθη καὶ οἱ ἐπικριταὶ αὐτῆς ἀπεστομώθησαν. Παρομοίως οἱ αὐτοὶ κριτικοὶ τελευταίως ἰσχυρίζοντο κατηγορηματικῶς ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ὁ Μωϋσῆς νὰ συνέγραψε τὴν Πεντάτευχον, καθότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἡ τέχνη τοῦ γράφειν ἦτο ἄγνωστος. Νεώτεραι ὅμως ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις διεπίστωσαν ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Μωϋσέως οἱ ἄνθρωποι ἐγνώριζον νὰ γράφωσι. Καὶ οἱ κριτικοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ ἐπιχείρημα αὐτῶν, ἂν καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἐπιμένοντες εἰς τὴν θεωρίαν των ὅτι ὁ Μωϋσῆς δὲν συνέγραψε τὴν Πεντάτευχον.

7. Ἡ ἑβδόμη κατηγορία περιλαμβάνει τὰς δυσκολίας ἐκείνας, αἵτινες προέρχονται ***ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων,*** ὑφ' ἃς ἐγράφησαν τὰ βιβλία τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ ὑφ' ἃς ἔδωκε διαταγας ὁ Θεός. Ἐπὶ παραδείγματι, ἡ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας περὶ ἐξολοθρεύσεως τῶν Χαναναίων φαίνεται ἀπάνθρωπος εἰς ὅντινα ἀγνοεῖ τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς ἐδόθη. Ὅταν ὅμως γνωρίσῃ τις τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν τῶν Χαναναίων καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἀναμορφώσεως αὐτῶν, ἐξ ἄλλου δὲ τὴν ἀδυναμίαν τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἡ ἐξολόθρευσις τῶν Χαναναίων φαίνεται μᾶλλον ὡς πρᾶξις φιλάνθρωπος διὰ τὰς μεταγενεστέρας

γενεὰς καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἰδίους. Περὶ τούτου θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰδικώτερον ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

8. Ἡ ὀγδόη κατηγορία δυσκολιῶν πηγάζει **ἐκ τῆς εὐρύτητος τῆς Ἁγ. Γραφῆς.** Ὁ μᾶλλον εὐρύνους ἄνθρωπος ἔχει στενότητα ἀντιλήψεων, ἀλλὰ τὴν Γραφὴν χαρακτηρίζει ἄπειρος εὐρύτης σκέψεως. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν στενὴν ἡμῶν ἀντίληψιν ἡ Γραφὴ φαίνεται ἀντιφάσκουσα ἐν πολλοῖς πρὸς ἑαυτήν. Λόγου χάριν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἢ Καλβινισταὶ ἢ Ἀρμινιανοὶ κατὰ τὴν διανοητικότητα [1]). Μέρη τινὰ τῆς Ἁγ. Γραφῆς συμφωνοῦσι μὲ τὸ Καλβινιστικὸν πνεῦμα, ἄλλα μέρη μὲ τὸ Ἀρμινιανὸν πνεῦμα. Πολλοὶ ἄνθρωποι τὴν σήμερον ἔχουσιν ἀρκετὴν εὐρύτητα ἀντιλήψεως, ὥστε νὰ συνδυάζουν ἀμφοτέρας τὰς ἀπόψεις ταύτας. Ἄλλοι ὅμως στεροῦνται τῆς εὐρύτητος ταύτης, καὶ διὰ τοὺς τοιούτους ἡ Ἁγ. Γραφὴ παρέχει δυσκολίας, ἀπορίας καὶ προβλήματα. Δὲν πταίει ἐν τούτοις ἡ Γραφή, ἀλλ' ἡ ἰδική των στενότης σκέψεως. Παρομοίως ὁ Παῦλος φαίνεται ὡς ἀντιφάσκων πρὸς τὸν Ἰάκωβον καὶ ὁ Ἰάκωβος πρὸς τὸν Παῦλον· ἀλλαχοῦ πάλιν ὁ Παῦλος φαίνεται ὡς ἀντιφάσκων πρὸς ἑαυτόν. Ἡ δυσκολία ὅμως ἔγκειται μόνον εἰς τὴν στενότητα τῶν ἀντιλήψεών μας, ἥτις δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ ὅλην τὴν εὐρύτητα τῆς Θείας ἀληθείας.

9. Ἡ ἐνάτη κατηγορία δυσκολιῶν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ***ἡ μὲν Ἁγ. Γραφὴ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἄπειρον, οἱ δὲ νόες ἡμῶν εἶναι πεπερασμένοι.*** Εἶναι μοιραίως δύσκολον νὰ χωρέσωσι τὰ ζητήματα τῆς ἀπείρου ὑπάρξεως ἐντὸς τοῦ περιωρισμένου χώρου τῆς ἡμετέρας πεπερασμένης νοήσεως, ὅπως θὰ ἦτο δύσκολον νὰ χωρέσῃ ὠκεανὸς ἐντὸς ἑνὸς ποτηρίου. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν δυσκολιῶν ὑπάγονται δόγματα, ὁποῖα τὸ τῆς Τριαδικῆς Θεότητος καὶ τὸ τῆς Θεανθρωπικῆς φύσεως τοῦ Χριστοῦ. Εἰς ἐκείνους, οἵτινες λησμονοῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἄπειρος, τὸ δόγμα τῆς Τριάδος φαίνεται ὡς μαθηματικὸν ὀξύμωρον ἐξισώσεως τοῦ ἑνὸς πρὸς τὰ τρία. Ὅταν ὅμως ἐνθυμῆταί τις ὅτι τὸ δόγμα τῆς Τριάδος εἶναι προσπάθεια διατυπώσεως τῶν ὅρων μιᾶς ἀπείρου ὑπάρξεως διὰ πεπερασμένων ἀνθρωπίνων λέξεων, καὶ τῶν πραγμάτων τοῦ Πνεύματος δι' ὑλικῶν ἐκφράσεων, τότε αἱ δυσκολίαι ἐξαφανίζονται. Ἡ ἁπλότης τῆς Ἀρειανικῆς ἰδέας περὶ Θεοῦ εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἐπιπολαιότητος αὐτῆς.

10. Ἡ δεκάτη, τέλος, κατηγορία περιλαμβάνει ἐκείνας τὰς δυσκολίας, αἵτινες πηγάζουσιν ***ἐκ τῆς ἀμβλύτητος τῶν ἡμετέρων πνευματικῶν ἀντιλήψεων.*** Ὁ ἄνθρωπος ὁ μᾶλλον ἀνεπτυγμένος πνευματικῶς εἶναι εἰσέτι ἄωρος, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα ὅπως τὰ βλέπει ὁ ἀπολύτως ἅγιος Θεός, ἐκτὸς ἂν τὰ παραδεχθῇ ἐν πίστει ἁπλῇ πρὸς Αὐτόν. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν δυσκολιῶν ὑπάγονται λ. χ. αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὸ Γραφικὸν δόγμα τῆς αἰωνίου κολάσεως. Πολλάκις μᾶς φαίνεται ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀληθεύῃ τὸ δόγμα τοῦτο καὶ ὅτι εἶναι τερατῶδες. Ἐν τούτοις, ἡ ὅλη δυσκολία προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἴμεθα εἰσέτι τόσον τυφλοὶ πνευματικῶς, ὥστε νὰ μὴ ἔχωμεν ἀκριβῆ ἀντίληψιν τῆς τρο-

1) Σημ. μεταφραστοῦ. Ὁ συγγραφεὺς προφανῶς ἐννοεῖ τὴν ριζικὴν διαφοράν, ἥτις ἐχαρακτήριζε τὸν Καλβῖνον καὶ τὸν Ἀρμίνιον, εἰς τὸ ζήτημα τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς.

μερότητος τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἰδίως τῆς ἁμαρτίας τῆς ἀπορρίψεως τοῦ ἀπείρως ἐνδόξου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὅμως γίνωμεν τόσον ἅγιοι, τόσον ὅμοιοι πρὸς τὸν Θεόν, ὥστε νὰ βλέπωμεν τὴν φρικαλεότητα τῆς ἁμαρτίας, ὅπως Ἐκεῖνος τὴν βλέπει, τότε δὲν θὰ ἔχωμεν καμμίαν δυσκολίαν εἰς τὸ νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸ δόγμα τῆς αἰωνίου κολάσεως.

Ἀνακεφαλαιοῦντες ἤδη τὰς ἀνωτέρω δέκα κατηγορίας ἢ τάξεις δυσκολιῶν ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ, βλέπομεν ὅτι ὅλαι πηγάζουσιν ἐκ τῶν ἰδίων μας ἀτελειῶν καὶ οὐχὶ ἐξ οἱασδήποτε ἀτελείας τῆς Ἁγ. Γραφῆς. Αὕτη εἶναι τελεία, ἡμεῖς ὅμως ὄντες ἀτελεῖς εὑρίσκομεν ἐν αὐτῇ δυσκολίας. Ἐφ' ὅσον ὅμως βαθμηδὸν αὐξάνωμεν πρὸς τὴν θείαν τελειότητα, αἱ δυσκολίαι ἡμῶν ἐλαττοῦνται καὶ τοῦτο μᾶς ἀναγκάζει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, ὅταν γίνωμεν τόσον τέλειοι ὅσον εἶναι ὁ Θεὸς τέλειος, οὐδεμίαν πλέον θὰ εὕρωμεν δυσκολίαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἁγ. Γραφήν.

(ἀκολουθεῖ)

Π. Γ. Λογγινίδης.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΩΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΕΙΡΗΝΕΥΣΙΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Παρωμοίωσα τὴν Κ. τ. Ε. πρὸς μηχανὴν καὶ ὑπέδειξα ὅτι, ἀναλόγως τῆς μέχρι τοῦδε ἀναπτύξεώς της, εἶναι μηχανὴ κατάλληλος διὰ τὸ ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον προορίζεται. Θέλω τώρα νὰ ἐφελκύσω τὴν προσοχήν σας εἰς τὸ πρόβλημα, πῶς θὰ θέσωμεν εἰς κίνησιν τὴν μηχανὴν ταύτην.

Ὡς εἶπον, οὐδεμία μηχανὴ κινεῖται ἀφ' ἑαυτῆς. Πρέπει νὰ λάβῃ ἔξωθεν τὴν κινητήριον δύναμιν. Πόθεν λοιπὸν ἐν προκειμένῳ θὰ ἀρυσθῶμεν τὴν δύναμιν ταύτην; Ἂς διδαχθῶμεν ἐκ τῆς πείρας ἄλλων κλάδων ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Ὁ αἰὼν ἡμῶν εἶναι αἰὼν μηχανημάτων, χάρις εἰς τὴν ἀνακάλυψιν δυνάμεων τῆς φύσεως, ἀγνώστων ἐν τῷ παρελθόντι. Ὁ ἄνθρωπος ἀνεκάλυψε τὸν γαιάνθρακα καὶ περιέβαλε τὸν κόσμον διὰ δικτύου σιδηροδρόμων καὶ ἀτμοπλοίων. Ἐξήγαγεν ἔλαιον ἐκ τῆς γῆς καὶ δι' αὐτοῦ ἐξηνάγκασε τὸν ἀέρα νὰ τὸν φέρῃ πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἔζευξε τὰς δυνάμεις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ σήμερον δύναται νὰ διαβιβάσῃ διὰ τοῦ αἰθέρος τοὺς λόγους του εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς ὑδρογείου σφαίρας. Πάντα ταῦτα κατωρθώθησαν, διότι ὁ ἄνθρωπος εὗρε τρόπον χρησιμοποιήσεως τῆς δυνάμεως, ἣν ὁ Θεὸς ἀπεταμίευσε δι' αὐτὸν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων αἰώνων.

Διατὶ ὅμως νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ Θεῖον, ὅπερ ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἐπροίκισε μὲ νοῦν καὶ ψυχήν, τὸν ἐφωδίασε μόνον μὲ φυσικὰς δυνάμεις πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ μέλλοντός του; Ὁ Θεὸς εἶναι πνεῦμα καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ

τὴν δύναμιν νὰ δημιουργῇ καὶ δίδῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκτὸς τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ πνευματικὰς τοιαύτας. Ὅτι ὑπάρχουσι πνευματικαὶ δυνάμεις, οὐδεὶς μελετῶν τὴν ἱστορίαν δύναται νὰ ἀρνηθῇ. Τίς ἄλλος, εἰμὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ τὴν μεγάλην θέσιν, ἣν κατέχουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ; Διατί οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἀπέδιδον τόσην σημασίαν εἰς τοὺς Δελφικοὺς χρησμούς, εἰμὴ διὰ τὴν πνευματικὴν δύναμιν, ἣν οἱ χρησμοὶ οὗτοι ἐνέπνεον εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ; Τί ἠννόει ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅτε εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς Του ὅτι ἐὰν εἶχον πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσιν ὄρη; Πιθανὸν νὰ ἐνυπῆρχε πολλὴ ἀνοησία καὶ ἀγυρτεία εἰς τὰ θρησκεύματα, ἅτινα ἠκολούθησεν ἑκάστοτε ἡ ἀνθρωπότης· ἀλλὰ πιστεύσατέ μοι, ὑπάρχει κἄτι θεμελιῶδες εἰς ἕκαστον αὐτῶν. Ἡ ἠθικὴ δύναμις εἶναι πραγματικότης· ἐν τούτοις, εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπόκειται νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ, ὅπως ἀνεκάλυψε τὴν δύναμιν, ἥτις ἐγκρύπτεται εἰς τὸ ἐλάχιστον ἄτομον (μόριον) τῆς ὕλης.

Τώρα, μία τῶν ἀοράτων τούτων ἠθικῶν δυνάμεων, αἵτινες διέπουσι τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα ἡ φανερωτάτη πασῶν, εἶναι ἡ ***συναίσθησις τοῦ δικαίου***. Τὴν συναίσθησιν ταύτην εὑρίσκετε μεταξὺ καὶ τῶν μᾶλλον καθυστερημένων λαῶν. Τὴν βλέπετε εἰς τὰ παιδία ἀπὸ τρυφερωτάτης ἡλικίας. Ἐνθυμοῦμαι ἓν ἀνέκδοτον περὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Τὲμπλ (Temple), ὅτε ἦτο διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Ρώγβυ (Rugby). Εἷς μικρὸς μαθητής, τὸν ὁποῖον ὁ διευθυντὴς ἠναγκάσθη νὰ τιμωρήσῃ διὰ ραβδισμῶν, ἔγραψεν ἔπειτα εἰς τὴν μητέρα του: «Ὁ διευθυντὴς εἶναι θηρίον, ἀλλὰ δίκαιον θηρίον.» Οἱ ἄνθρωποι θὰ ἀνεχθοῦν πολλὰ πράγματα δυσάρεστα εἰς αὐτούς, ἐὰν γνωρίζουν ὅτι ἔχουσι δικαιοσύνην. Ἐὰν δὲν ἔχωσι δικαιοσύνην, οὐδέποτε θὰ ἦναι εὐχαριστημένοι. Ὁ ὑμέτερος ποιητὴς Ἡσίοδος ἔγραψεν: «Ἀκούσατε τὸ δίκαιον καὶ μὴ καλλιεργεῖτε τὴν βίαν. Καλλίτερον νὰ ἀντιπαρέλθῃ τις πρὸς τὴν δικαιοσύνην· διότι ἡ δικαιοσύνη νικᾷ τὴν ὕβριν εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου.»

Ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγητε, οἱονδήποτε συγγραφέα καὶ ἂν ἀναγνώσητε, θὰ εὕρητε πανταχοῦ τὴν δικαιοσύνην ἐξυμνουμένην ὡς ὑπεράνθρωπόν τι. Παριστάνεται μάλιστα ὡς μία τῶν ἰδιοτήτων τοῦ Θείου. Ἀποτελεῖ δὲ μέρος τῆς ἠθικῆς δυνάμεως, ἣν ἀπεταμίευσεν ὁ Θεὸς πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ γνῶσις αὕτη θὰ μᾶς ἐξυπηρετήσῃ εἰς τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου προβλήματος. Θέλομεν νὰ εὕρωμεν τρόπον ἐγκαθιδρύσεως τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Τὸν τρόπον τοῦτον θὰ μᾶς προμηθεύσῃ ἡ δικαιοσύνη. Ἔχετε δὲ σεῖς εἰς τὴν προγονικὴν σας ἱστορίαν πολὺ καλὸν προηγούμενον περὶ τούτου. Τῷ 478 πρὸ Χριστοῦ ἱδρύθη ἡ Ὁμοσπονδία τῆς Δήλου, βασιζομένη ἐπὶ συστήματος δικαίου μεταξὺ τῶν 200 πόλεων, αἵτινες ἀπετέλουν τὴν Ὁμοσπονδίαν. Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτυχίας τῆς Ὁμοσπονδίας ταύτης, οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέλεξαν ὡς διαιτητὴν τῶν ἀναφυομένων ἐν αὐτῇ διαφορῶν τὸν Ἀριστείδην, τὸν δικαιότατον πάντων τῶν τότε ἀνθρώπων. Ἡ δὲ Ὁμοσπονδία ἐκείνη διήρκεσεν ἐπὶ 70 ὅλα ἔτη καὶ διελύθη μόνον, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν τὰ παραγγέλματα τῆς δικαιοσύνης.

Εἶναι πολλὰ τὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα ὁ σημερινὸς κόσμος δύναται νὰ διδαχθῇ

παρὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· καὶ θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ εἴπω ὅτι καὶ ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς δύναται νὰ μάθῃ πολλὰ παρὰ τῶν προγόνων της. Ἓν ἐκ τῶν διδαγμάτων τούτων εἶναι ὅτι ἡ ἐλευθερία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ δικαιοσύνης, οὔτε ἡ δικαιοσύνη ἄνευ ἐλευθερίας.

Ὥστε προκειμένου περὶ τῆς ἡμετέρας Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἂς προσέξωμεν νὰ ἀνοίξωμεν ἐν πλάτει τὰς πηγὰς τῆς δικαιοσύνης καὶ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸ ζωοποιὸν αὐτῆς ρεῦμα. Καὶ ἂς βεβαιωθῶμεν ὅτι ἡ μηχανή, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσωμεν, εἶναι κατεσκευασμένη ἐπὶ τούτῳ. Εἶναι περιττὸν νὰ κατασκευάσωμεν μίαν ἀτμομηχανήν, ἐὰν αἱ βαλβίδες καὶ τὰ ἔμβολα αὐτῆς δὲν μεταδίδωσι καὶ χρησιμοποιῶσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ. Τὸ αὐτοκίνητον δὲν δύναται νὰ κινηθῇ, ἐὰν ὁ σπινθηριστὴς δὲν μεταβάλῃ τὴν βενζίνην εἰς ἀέριον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ Κ.τ.Ε. θὰ ἦναι ἄχρηστος, ἐὰν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐμπνέῃ καὶ διέπῃ πλήρως τὰς πράξεις αὐτῆς.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἔχει μεγάλην πρακτικὴν σπουδαιότητα κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμήν. Ὡς γνωρίζετε, ἡ Κ. τ. Ε. ἵδρυσε Διεθνὲς Δικαστήριον, συγκείμενον ἐκ δέκα πέντε δικαστῶν διακεκριμένου χαρακτῆρος. Τὸ Δικαστήριον τοῦτο ἐδίκασεν ἤδη περὶ τὰς δέκα πέντε ὑποθέσεις καὶ ἔδωκε τεκμήρια τῆς ἀμεροληψίας καὶ ἱκανότητος αὐτοῦ. Τὸ δικαστήριον τοῦτο ἀποτελεῖ ἀναμφιβόλως τὸ πλέον ἱκανοποιητικὸν μέρος τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Κ. τ. Ε.

Ὅσοι λοιπὸν θέλουσι νὰ ἴδωσι τὴν Κ. τ. Ε. προκόπτουσαν εἰς δύναμιν καὶ ἐπιβολὴν πρέπει νὰ καταβάλωσι πᾶσαν αὐτῶν δυνατὴν προσπάθειαν ὅπως πείσωσι τὰ ἔθνη, ἅτινα μετέχουσι τῆς Κ. τ. Ε., νὰ καταφεύγωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον εἰς τὸ Δικαστήριον τοῦτο. Ἀναγκάζομαι νὰ εἴπω τοῦτο, διότι ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες προτιμῶσι νὰ ἐνεργῶσι διὰ τῆς Διπλωματίας μᾶλλον ἢ διὰ τῆς Δικαιοσύνης. Παράδειγμα τὸ ἐπεισόδιον τῆς Κερκύρας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὸ ἐπεισόδιον ἐκεῖνο τὸ λάθος δὲν ἦτο τῆς Κ. τ. Ε., ἀλλὰ τῶν Μ. Δυνάμεων, ὧν οἱ ἀντιπρόσωποι ἀπετέλουν τὴν Πρεσβευτικὴν Συνδιάσκεψιν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπρόκειτο περὶ τῶν αὐτῶν προσώπων, ἡ παρατήρησις, ἣν θὰ κάμω, ἔχει ἐφαρμογήν. Ὡς γνωρίζετε, ἐπρόκειτο περὶ διαφορᾶς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας. Ἡ Ἑλλὰς ἐζήτησεν ὅπως τὸ ζήτημα παραπεμφθῇ εἰς τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον. Ἡ Ἰταλία ἠρνήθη καὶ ἡ Πρεσβευτικὴ Συνδιάσκεψις ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα διὰ διπλωματικῶν μεθόδων. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι, κατὰ τὴν ἀντίληψιν παντὸς Ἕλληνος καὶ περίπου παντὸς ἄλλου ἀνθρώπου, ἐτέθη κατὰ μέρος ἡ δικαιοσύνη.

Ὑπάρχουσαι καὶ ἄλλαι περιπτώσεις, ὅπου χωρεῖ ἡ αὐτὴ ἐπίκρισις, πρωτίστως εἰς τὸ ζήτημα τῶν μειονοτήτων, εἰς τὸ ὁποῖον φρονῶ ὅτι θὰ ἦτο προτιμώτερον ἐὰν ἡ Κ. τ. Ε. μετεχειρίζετο μίαν ἀμερόληπτον ἀπόφασιν, ἀντὶ νὰ ζητῇ λύσεις διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ, αἵτινες κανένα δὲν ἱκανοποιοῦσι.

Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι ἡ Δικαιοσύνη ἔχει πολὺ ὑψηλότερον κῦρος ἢ ἡ Διπλωματία δύναταί ποτε νὰ ἔχῃ. Χωρὶς νὰ θέλω νὰ ἐπιρρίψω μομφὴν κατὰ τῶν ἐντίμων καὶ διακεκριμένων ἀνδρῶν, οἵτινες λέγονται διπλωμάται, πάντως ὑπάρχει μέγα χάσμα μεταξὺ τῶν μεθόδων τῆς διπλωματίας καὶ τῶν τῆς δικαιοσύνης. Μέγα μέρος τοῦ ἔργου τῆς Κ. τ. Ε. βεβαίως πρέπει νὰ διεξαχθῇ διὰ τῆς διπλωματικῆς

ὁδοῦ· ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπισύρῃ τόσον πλήρη τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅσον ἐὰν διεξήγετο δι᾿ ἀνεξαρτήτου καὶ ἀμερολήπτου δικαστηρίου.

Σχετικῶς μὲ τοῦτο, αἱ τελευταῖαι ἐργασίαι τῆς Κ. τ. Ε. ἐν Γενεύῃ εἶναι διδακτικαί. Τὸ ζήτημα ἐτέθη περὶ εἰσόδου τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Κ. τ. Ε. καὶ περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτὴν μονίμου ἕδρας ἐν τῷ Συμβουλίῳ. Κατόπιν τῆς συμφωνίας τοῦ Λοκάρνο, ἡ δικαιοσύνη ἀναμφισβητήτως ἀπῄτει ὅπως τὸ ζήτημα τοῦτο προηγηθῇ παντὸς ἄλλου εἰς τὰς συζητήσεις. Ἐν τούτοις, ἄλλα κράτη προέβαλον τὴν ἀπαίτησιν ὅπως συζητηθῶσι πρῶτον αἱ ἰδικαί των ἀξιώσεις περὶ ἕδρας ἐν τῷ Συμβουλίῳ. Ἡ διένεξις αὕτη ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον διπλωματικῶν διαπραγματεύσεων, αἵτινες διήρκεσαν δύο ἑβδομάδας καὶ εἰς οὐδὲν κατέληξαν ἀποτέλεσμα. Ὁλόκληρον τὸ ζήτημα ἀνεβλήθη· ἡ Γερμανία ἠναγκάσθη νὰ ἀναμείνῃ μέχρι τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου, ὁπότε δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ παρουσιασθῶσι νέαι περιπλοκαὶ καὶ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος νὰ ἦναι ἔτι δυσκολωτέρα.

Γνωρίζω ὅτι τὴν τοιαύτην γνώμην μου δὲν συμμερίζονται οἱ πλεῖστοι τῶν σημερινῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, διότι κρατοῦσιν ἀκόμη τὴν ἰδέαν ὅτι εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ τις πρὸς τὴν ***σκοπιμότητα*** μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ***δικαιοσύνην***. Ἐγὼ εἶμαι τῆς ἐντελῶς ἀντιθέτου γνώμης. Πιστεύω ὅτι τὸ μέγα τοῦτο πείραμα τῆς διεθνοῦς συμφιλιώσεως, ὅπερ ἐνσαρκοῦται εἰς τὴν Κ. τ. Ε. δύναται νὰ ἐπιτύχῃ μόνον διὰ φανερῶν συνεννοήσεων καὶ διὰ τῆς χρήσεως μεθόδων μὴ πολιτικῶν καὶ ἀποφάσεων δικαστικῶν ἀνεπηρεάστων. Μόνον διὰ τοιούτων μέσων θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐμφανίσωμεν τὴν Κ. τ. Ε. εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου ὡς Ναὸν τῆς Δικαιοσύνης, εἰς τὸν ὁποῖον πάντα τὰ ἔθνη θὰ ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον πάντες θὰ τρέφωσιν ἐμπιστοσύνην. Ἂν μὴ ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν ταύτην, ἡ Γενεύη θὰ καταστῇ μᾶλλον φυτώριον ραδιουργίας ἢ ἀνάκτορον τῆς εἰρήνης.

Ἔχω ὅμως καὶ μίαν ἀκόμη παρατήρησιν νὰ κάμω. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἠθικαὶ δυνάμεις ἐκτὸς τῆς Δικαιοσύνης, καὶ ταύτας πρέπει νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν ἐν τῇ ἀναζητήσει κινητηρίου δυνάμεως διὰ τὴν ἡμετέραν μηχανὴν τῆς εἰρήνης. Ἐὰν εἰς τὴν δικαιοσύνην εὑρίσκωμεν δύναμιν θείαν, θὰ εὕρωμεν ἔτι μεγαλειτέραν δύναμιν εἰς τὴν ἔτι θειοτέραν ἀρχὴν τῆς ***Ἀγάπης***. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ δύναμις, ἥτις ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην δύναμιν καθοδηγεῖ καὶ διέπει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία δι᾿ ἀναριθμήτων περιπτώσεων αὐτοθυσίας, ἡ μεγαλειτέρα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς αὐτοθυσίας, τὸ ἔργον τῆς Κ. τ. Ε. εὐκόλως θὰ ἐπραγματοποιεῖτο. Ἴσως θὰ μοὶ εἴπητε ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ ἁπλῆν ἰδεολογίαν καὶ ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις οὐδέποτε θὰ ἐξαρθῇ εἰς τοιαῦτα ὑψηλὰ ἰδανικά. Ἀλλ᾿ ἂς μὴ ἀπελπιζώμεθα. Ἂς ἀντλήσωμεν ἐλπίδας τινας ἐκ τῶν γενομένων τελευταίως ἐν Γενεύῃ. Ἐκεῖ εἰς τὰς ἐγωϊστικὰς ἀξιώσεις κρατῶν τινων ἀντετάχθη προσφορὰ ἐκ μέρους δύο ἄλλων κρατῶν, ὅπως παραιτηθῶσι τῶν ἑδρῶν των ἐν τῷ Συμβουλίῳ, ἵνα ἐπιτευχθῇ φιλικὸς συμβιβασμὸς ἑνὸς δυσκόλου

προβλήματος. Τοῦτο ἦτο ὡραία χειρονομία, ἀλλ' ἦτο κἄτι περισσότερον. Ἦτο δεῖγμα πραγματικὸν τοῦ τί δύναται νὰ γίνῃ ἀκόμη καὶ ἐντὸς ἑνὸς πολιτικοῦ σωματείου, χάριν μιᾶς ἰδέας. Ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ὠργανωμένην ζωὴν τῶν ἐθνῶν τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς αὐτοθυσίας, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον ἐκίνησε χιλιάδας ἀνθρώπων ἐν πάσῃ χώρᾳ νὰ θυσιάσωσι τὴν ζωήν των χάριν τῶν ἄλλων. Εἰς τὴν Σινάϊαν, ἐν Ρουμανίᾳ, εἰς μέρος, ὅπου ἐπὶ ὥρας ἐμαίνετο ἡ μάχη καὶ ὅπου Ρουμᾶνοι, Οὔγγροι, Αὐστριακοί, Γερμανοὶ καὶ Σέρβοι ἀλληλεφονεύοντο εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν κατοχὴν τῆς πρὸς τὸ Βουκουρέστιον ὁδοῦ, ὑπάρχει τώρα μικρὸν νεκροταφεῖον, πλῆρες σταυρῶν λιθίνων, ὅλων ὁμοίων τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. Ἐπὶ ἑκάστου σταυροῦ εἶναι ἐγκεχαραγμένη ἡ αὐτὴ ἐπιγραφή: «Ἐνθάδε κεῖται ἥρως πεσὼν ὑπὲρ πατρίδος». Ἀλλ' ἑκάστη ἐπιγραφὴ εἶναι εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ φονευθέντος—Γερμανικήν, Οὐγγρικήν, Ρουμανικήν, κτλ. Οἱ νεκροὶ ἥρωες κοιμῶνται ἐκεῖ πλησίον ἀλλήλων, μάρτυρες τῆς αὐτοθυσίας ὑπέρ τῶν ἄλλων. Καὶ ὅταν ἐκύτταζα τοὺς σταυροὺς ἐκείνους, μοὶ ἐφάνη ὅτι ἤκουον τὴν φωνὴν τῶν νεκρῶν ἐκείνων, καλοῦσαν ἡμᾶς τοὺς ἐπιζῶντας νὰ συνεχίσωμεν τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς αὐτοθυσίας καὶ νὰ εὐρύνωμεν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ πέραν τῶν στενῶν ὁρίων ἑνὸς κράτους, ὥστε νὰ συμπεριλάβῃ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν.

Διατὶ νὰ ἦναι δύσκολον νὰ ἐκδιώξωμεν τὰ αἰσθήματα τοῦ μίσους, τὰ ὁποῖα εἰσέτι ὑπάρχουσι μεταξὺ λαῶν τινων καὶ παρεμποδίζουσι τὴν συνεργασίαν αὐτῶν ὡς φίλων καὶ ἀδελφῶν; Τοῦτο ἔχει κατορθωθῇ ἐν τῷ παρελθόντι. Πρὸ 2000 ἐτῶν αἱ διάφοροι Ἑλληνικαὶ πόλεις εὑρίσκονται εἰς συνεχεῖς πολέμους πρὸς ἀλλήλας. Τὸ αὐτὸ συνέβαινεν ἄλλοτε μὲ τὰς πατριὰς τῶν Σκώτων. Εὐτυχῶς ταῦτα πάντα παρῆλθον καὶ τὴν σήμερον δυσκολευόμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς οἱ πρόγονοί μας ἠνείχοντο τοιαύτην κατάστασιν. Δὲν ὑπάρχει δὲ οὐδεὶς λόγος, νὰ μὴ συνεχισθῇ καὶ ἐπεκταθῇ ἡ ἑνοποίησις αὕτη. Εἰς τοῦτο τὰ πάντα συμβάλλουσιν. Αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ ἐφευρέσεις ἀνεπαισθήτως φέρουσι τὰ ἔθνη ὁλοὲν ἐγγύτερον πρὸς ἄλληλα. Αἱ ἰδέαι καὶ ἕξεις ἡμῶν γίνονται ὁλοὲν περισσότερον κοσμοπολιτικαί. Τὰ συμφέροντα παντὸς λαοῦ ἐκτείνονται πολὺ πέραν τῶν συνόρων αὐτοῦ. Ἡ ἀδελφότης πάντων ἀνθρώπων ἀρχίζει νὰ ἀναγνωρίζηται. Εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται νὰ ἐπιβοηθήσωμεν τὴν ἀναγνώρισιν τῆς μεγάλης ταύτης ἀληθείας, γνωρίζοντες ὅτι διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀδελφότητος ταύτης ἐξυπηρετοῦμεν τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης.

Ἡ εἰρήνη ἀξίζει τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγῶνα. Μόνον διὰ τῆς εἰρήνης δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ προορισμόν. Ἐδῶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως σας δύνασθε νὰ ἴδητε τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ Παρθενὼν οὐδέποτε θὰ ἐκτίζετο, ἐὰν δὲν προηγεῖτο ἡ «Τριακονταετὴς Εἰρήνη,» διὰ τῆς ὁποίας ὁ μέγας δημοκράτης πολιτικὸς Περικλῆς ἐπέφερε συμφιλίωσιν μεταξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης. Οὕτω συμβαίνει πάντοτε. Ὁ πόλεμος καταστρέφει, ἡ εἰρήνη δημιουργεῖ. Καὶ ἀκριβῶς διότι εἶναι τόσα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δημιουργηθῶσι, καὶ τόση ἐργασία χρειάζεται πρὸς τοῦτο, ἕως οὗ δυνηθῇ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀνέλθῃ, ὀφείλομεν νὰ μὴ

φεισθῶμεν οὐδενὸς κόπου ὅπως ἐξασφαλίσωμεν δι' αὐτὸν τὴν εἰρήνην ἐκείνην, ἄνευ τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νὰ προοδεύσῃ.

Τὶ λοιπὸν θὰ πράξωμεν πρὸς ἐπίτευξιν τούτου; Ἢ μᾶλλον, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐρωτήσω: Σεῖς τί θὰ πράξετε; Ἡμεῖς οἱ γεροντότεροι ἀπερχόμεθα ἤδη τῆς σκηνῆς. Ὅταν ὑψωθῇ πάλιν ἡ αὐλαία, εἰς τὴν νέαν γενεὰν θὰ ἀπόκειται νὰ δράσῃ. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου, ἡμεῖς δὲν ἐπολιτεύθημεν καλῶς, ἄλλως δὲν θὰ ἐπετρέπομεν νὰ μετοβληθῇ ἡ Εὐρώπη τοῦ 1914 εἰς μακελλεῖον. Ἐὰν νέα τις καταστροφὴ ἐπαπειλήσῃ τὸν κόσμον, σεῖς θὰ φανῆτε καλλίτεροι; Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐξ ὅσων θὰ πράξητε τώρα.

Βλέπω ἐνώπιόν μου νέους μιᾶς φυλῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἱστορία ἐνέπνευσε τὸν κόσμον ὁλόκληρον εἰς πράξεις ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας. Εἰς ἐσᾶς προβάλλεται ἤδη ἡ εὐκαιρία τοῦ νὰ ἀνανεώσητε τὴν δόξαν τῆς πατρίδος σας οὐχὶ δι' ἀνδραγαθημάτων πολέμου, ἀλλὰ δι' ἀγώνων ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ ἔχῃ σπουδαίαν δρᾶσιν, διότι ἐκεῖ ἐν Γενεύῃ πάντα τὰ κράτη εἶναι ἴσα καὶ ἕκαστον κρᾶτος δύναται νὰ ἀσκήσῃ αἰσθητὴν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἀνασύνταξιν τῶν ὑποθέσεων τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' ἵνα οἱ ἀντιπρόσωποί σας ἐν τῇ Κ. τ. Ἐ. ἔχωσι κῦρος, πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἡνωμένου λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔχοντος τὴν στερρὰν ἀπόφασιν νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ προαγάγῃ τὴν διεθνῆ φιλίαν. Τὸ ἔργον λοιπὸν τῆς καθοδηγήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην εἶναι εἰς τὰς χεῖράς σας καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν θὰ ὑστερήσητε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΟΠΛΟΠΟΙΟΥ

Ὑπὸ **WILLIAM O. STODDARD**

Διήγημα τοῦ ἔτους 30 μ. Χρ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10ον

Ἐν Καπερναούμ.

(συνέχεια)

Ἴσως περισσότερον ἀπὸ ὅλους συνεκινήθη ὁ Κύριλλος, ὅστις εἶχεν ἤδη, ὡς εἴπομεν, τὴν ἐπίμονον ἰδέαν ὅτι εἰς τὸν Ἰησοῦν εἶναι κἄτι περισσότερον προφήτου καὶ διδασκάλου. Ἐξελθὼν τῆς Συναγωγῆς, ἔσπευσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, διὰ νὰ εὕρῃ τὴν ἀδελφήν του, ὅπως τῆς διηγηθῇ τὰ συμβάντα. Ἡ Εὐνίκη, ἀφοῦ τὸν ἤκουσεν, εἶπεν:

—«Ἄχ! διατί δὲν ἔρχεται καὶ ἐδῶ νὰ κάμῃ κάτι διὰ τὴν δυστυχῆ, ἡ ὁποία παλαίει μὲ τὸν θάνατον;»

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤκουσαν ποδοβολητὸν ἔξωθεν εἰς τὸν δρόμον, καὶ ἐξελθὼν ὁ Κύριλλος εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, εἶδε τὸν Διδάσκαλον ἐρχόμενον μὲ συνοδείαν πολλοῦ πλήθους.

— «Ἔρχεται! ἔρχεται, Εὐνίκη!» ἐφώναξεν εἰς τὴν ἀδελφήν του.

Ὁ Ἰησοῦς, φθάσας πρὸ τῆς οἰκίας, εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτῆς μαζὺ μὲ τὸν Σίμωνα, ὅστις τὸν ὡδήγησε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀσθενοῦς. Ἐκεῖ σταθεὶς παρὰ τὴν κλίνην της, τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ εἶπεν ὀλίγας λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ Κύριλλος καὶ ἡ Εὐνίκη δὲν ἤκουσαν καλῶς. Καὶ εὐθὺς ἡ ὄψις τῆς ἀσθενοῦς μετεβλήθη, τὸ παραλήρημα καὶ ἡ ἐρυθρότης τοῦ πυρετοῦ τὴν ἀφῆκαν, καὶ μετ' ὀλίγα δευτερόλεπτα ἐσηκώθη μὲ ὄψιν ἱλαρὰν ἀπὸ τὴν κλίνην καὶ παρεκάλεσε νὰ τὴν ἐνδύσουν. Καὶ μετ' ὀλίγον εὑρέθη εἰς τὸ μαγειρεῖον, βοηθοῦσα τὴν θυγατέρα της νὰ ἑτοιμάσουν τὸ γεῦμα διὰ τὸν Διδάσκαλον.

Καὶ πάλιν τὸ πλῆθος κατέλαβεν ἔκπληξις διὰ τὴν θαυματουργικὴν αὐτὴν θεραπείαν. Μόνος ὁ ραββῖνος Ἰσαὰκ ἔμεινε σιωπηλός· εἶχεν ἐνθυμηθῆ ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο Σάββατον, κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπετρέπετο καμμία ἐργασία, ἔστω καὶ θεραπεία πάσχοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 11ον

Τὸ Σπήλαιον Ὀδολλάμ.

Ὁ αὐστηρὸς Ἰουδαϊκὸς νόμος τοῦ Σαββάτου, ὅπως τὸν ἐξήγουν οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἰσραήλ, ἐπέβαλλεν ἀπόλυτον ἀργίαν καὶ ἀνάπαυσιν κατὰ τὴν ἁγίαν ἡμέραν. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τῆς Καπερναοὺμ ἔμειναν εἰς τὰς οἰκίας των τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἐν τούτοις, ἡ θεραπευτικὴ δύναμις τοῦ Διδασκάλου διεδόθη ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν καὶ ὅλοι ἀνέμενον τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, διὰ νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος Πέτρου.

Ἐπὶ τέλους ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν καὶ ὅταν αἱ τελευταῖαί του ἀκτῖνες ἔσβυσαν, ἠκούσθη ἡ σάλπιγξ τῆς Συναγωγῆς, ἥτις ἦτο τὸ σύνθημα ὅτι τὸ Σάββατον παρῆλθε· τότε ὁ κόσμος, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, ἐξεχύθη εἰς τοὺς δρόμους πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος. Ἐκεῖ εἰς μίαν μικρὰν πλατεῖαν ἐκάθητο ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ ἀσθενοῦντες καὶ πάσχοντες προσῆλθον πρὸς Αὐτὸν καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ἐπιθέτων τὰς χεῖρας, μέχρι βαθείας νυκτός.

Ἐν τῷ μεταξὺ μήτε ὁ Κύριλλος μήτε ἡ Εὐνίκη ἐγνώριζον ποῦ εἶναι ὁ πατήρ των καὶ ἀνησύχουν περὶ τῆς τύχης του. Πράγματι ὁ Ἔσδρας εὑρίσκετο ἐν ἀσφαλείᾳ, ἂν καὶ εἰς μέρος πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν Καπερναούμ. Εἶχεν εὕρει ἀσφαλὲς καταφύγιον εἰς τὸ ἱστορικὸν σπήλαιον Ὀδολλὰμ πλησίον τῆς Βηθλεέμ, ὅπου καὶ ὁ Δαβὶδ εἶχε καταφύγει ὅταν κατεδιώκετο ὑπὸ τοῦ Σαούλ. Ἐκεῖ ὁ Ἔσδρας εὗρεν ἀρκετοὺς ἄλλους Ἰουδαίους φυγάδας, οἱ ὁποῖοι κατεζητοῦντο ὑπὸ τῶν Ρωμαίων διὰ πολιτικοὺς λόγους.

Τὸ σπήλαιον τοῦτο ἦτο ἀρκετὰ μεγάλον καὶ σκοτεινόν. Εἰς ἓν μόνον μέρος, τὸ ὁποῖον ἦτο ὄπισθεν μιᾶς στροφῆς καὶ δὲν ἐφαίνετο ἀπὸ τὴν εἴσοδον τοῦ σπη-

λαίου, ὑπῆρχε φῶς, προερχόμενον ἀπὸ μίαν μεγάλην λυχνίαν ἐλαίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαιον δύο μεγάλα φυτίλια. Πλησίον τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ὑπῆρχεν εἷς ἄκμων (ἀμμώνιον) καὶ παραπλεύρως μία ἑστία σιδηρουργοῦ μὲ φυσερὸν καὶ μὲ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα ἑνὸς σιδηρουργείου.

Γύρω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦτο ἐκάθηντο περὶ τοὺς εἴκοσιν ἄνδρες, καὶ ἤκουον μὲ προσοχὴν ἕνα, ὅστις διηγεῖτο τὰ συμβάντα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα—τὸν καθαρισμὸν τοῦ Ναοῦ ἀπὸ τοὺς ἐμπορευομένους καὶ τὰς διδασκαλίας τοῦ νέου προφήτου ἐκ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. Οἱ ἀκροαταὶ ἤκουον ἐν σιωπῇ, ἀλλὰ συχνάκις ἐκύτταζον ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ ἔκαμνον νεύματα, τὰ ὁποῖα ἐφανέρωνον τὴν εὐχαρίστησιν καὶ ἐπιδοκιμασίαν των. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Ἔσδρας, ὁ ὁπλοποιὸς τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐπὶ τέλους ὁ ὁμιλῶν ἐτελείωσε τὴν ἀφήγησίν του καὶ εἶπεν:

—«Ἀδελφοί, μᾶς λέγουν λῃστὰς τῆς ἐρήμου, ἐνῷ ἡμεῖς εἴμεθα μόνον ὀπαδοὶ τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ τῆς ἀρχαίας πίστεως. Τώρα, ὅπου ὁ Ἰωάννης εἶναι εἰς τὴν φυλακήν, εἴμεθα ὡς πρόβατα χωρὶς ποιμένα. Τί λέγετε σεῖς διὰ τὸν νέον αὐτὸν Γαλιλαῖον προφήτην;»

—«Ἂς στείλωμεν νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν Ἰωάννην,» ἀπεκρίθη ἄλλος τις ἐκ τοῦ κύκλου τῶν καθημένων, «ἀφοῦ ἀκόμη ὁ Ἡρώδης ἀφίνει ἀνθρώπους νὰ τὸν ἐπισκέπτωνται. Ἐγὼ ἤμουν μαζύ του εἰς τὸν Ἰορδάνην, ὅταν παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν ὁ νέος αὐτὸς Γαλιλαῖος καὶ ἤκουσα τὴν μαρτυρίαν του περὶ αὐτοῦ. Ἂς μάθωμεν τί νομίζει περὶ αὐτοῦ τώρα.»

Τότε ὁ Ἔσδρας, ὅστις ἐκάθητο πλησίον εἰς τὸν ἄκμωνα, εἶπε:

—«Πηγαίνετε σεῖς εἰς τὸν Ἰωάννην. Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Γαλιλαίαν νὰ ἴδω μόνος μου τὸν Ναζωραῖον. Ἐκεῖ εὑρίσκονται καὶ τὰ παιδία μου καὶ ἴσως ἐκεῖ θὰ μάθω περισσότερα. Ἐδῶ σᾶς εἶμαι ἄχρηστος, διότι ὡς βλέπετε, τὸ χέρι μου παρέλυσε καὶ πρέπει νὰ εὕρετε ἄλλον ὁπλοποιόν.»

Καὶ σηκωθεὶς ἀπεχαιρέτησε τοὺς συντρόφους καὶ ἐξηφανίσθη εἰς τὸ σκότος πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ σπηλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12ον

Ἡ θεραπεία τοῦ λεπροῦ.

Εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἐπεκράτει τότε μία ἀόριστος προσδοκία ὅτι κάποιος μέγας ἄνθρωπος θὰ ἤρχετο καὶ θὰ ἔφερε κάτι καλὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν μακρυνὴν Χαλδαίαν ἐπερίμενον κάποιον βασιλέα, τοῦ ὁποίου ἡ ἔλευσις θὰ ἐσημειοῦτο διά τινος ἀστέρος. Πρὸ πάντων οἱ Ἰουδαῖοι ἐπερίμενον τοιοῦτον βασιλέα ἐκ γένους Δαβίδ, διότι τὸν εἶχον προαγγείλει οἱ προφῆται τῆς Παλ. Διαθήκης. Καὶ τὸν ἐφαντάζοντο βασιλέα, ὅστις θὰ ἵδρυε πάλιν τὴν βασιλείαν τοῦ Δαβὶδ καὶ θὰ κατέκτα ὅλην τὴν γῆν, οὕτως ὥστε οἱ Ἰουδαῖοι θὰ ἐκυριάρχουν ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου.

Τὴν αὐτὴν ἰδέαν περὶ τοῦ Μεσσίου εἶχε καὶ ὁ Κύριλλος, διότι οὕτως εἶχε διδαχθῇ ὑπὸ τῶν διδασκάλων τοῦ λαοῦ του. Καὶ ὡς εἴδομεν ἡ μόνη του φιλοδοξία ἦτο νὰ πολεμήσῃ καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀκόμη νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως. Μολονότι

δὲ ἡ ὅλη παράστασις τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐσυμφώνει πρὸς τὴν πατροπαράδοτον ἀντίληψιν περὶ τοῦ Μεσσίου, ἐν τούτοις ὁ Κύριλλος ἡ θάνετο εἰς τὸ βλέμμα, τοὺς λόγους καὶ τὰς κινήσεις τοῦ Ναζωραίου διδασκάλου μίαν τόσον ἀνεξήγητον καὶ ἰσχυρὰν ἕξιν, ὥστε διαρκῶς νὰ ἐρωτᾷ ἑαυτόν: «Μήπως εἶναι αὐτός;»

Μετὰ τὴν θεραπείαν τῆς πενθερᾶς τοῦ Σίμωνος Πέτρου, ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀναχωρήσει τὴν ἑπομένην πρωΐαν ἐκ Καπερναοὺμ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Γαλιλαίας, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς θεραπείας τῶν πασχόντων. Ὁ Κύριλλος ἤθελε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε, διότι ἔπρεπε νὰ ἐργασθῇ διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον του καὶ τῆς ἀδελφῆς του. Καὶ διὰ τοῦτο ἔμεινεν εἰς Καπερναούμ, ἐργαζόμενος ὡς βοηθὸς τῶν ἁλιέων, ὁσάκις οὗτοι εἶχον ἐργασίαν.

Μίαν ἡμέραν ὅμως, ὅτε δὲν εἶχεν ἐργασίαν, ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται πάλιν πρὸς τὴν Καπερναούμ· καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ, τόσον ἐπόθει νὰ τὸν ἐπανίδῃ καὶ νὰ τὸν ἀκούσῃ πάλιν. Ἐξῆλθε λοιπὸν καὶ ἐβάδιζε βυθισμένος εἰς σκέψεις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἥτις ἄγει πρὸς τὴν Βηθσαϊδάν. Αἴφνης ἤκουσε μακρόθεν μίαν μελαγχολικὴν κραυγήν: «Ἀκάθαρτος! Ἀκάθαρτος! Ἀκάθαρτος!» καὶ ἐννόησεν ὅτι πλησιάζει πρός κάποιον λεπρόν· διότι οἱ λεπροὶ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ φωνάζουν ἔτσι, διὰ νὰ μὴ τοὺς πλησιάζουν οἱ ἄνθρωποι καὶ μεταδοθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ φοβερὰ αὕτη ἀσθένεια. Πράγματι εἰς τὴν καμπὴν τοῦ δρόμου εἶδεν ἕνα λεπρόν, ὅστις βαδίζων μὲ πολλὴν δυσκολίαν ἐπροχώρει πρὸς ἓν σημεῖον, ὅπου ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς μεγάλης πλατάνου ἦτο συγκεντρωμένον μικρὸν πλῆθος ἀνθρώπων, εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων τὸ βλέμμα τοῦ Κυρίλλου διέκρινε τὸν Ἰησοῦν.

Ὁ λέπρος, ἐξακολουθῶν τὴν μελαγχολικὴν κραυγήν του, ἐπλησίασε τώρα πρὸς τὸ πλῆθος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῇ προσεγγίσει του ἤρχισε νὰ παραμερίζῃ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, διὰ νὰ μὴ εὑρεθῇ εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὸ μόλυσμά του. Ὁ δυστυχής, ὅταν ἐπὶ τέλους εἶδε τὸν Ἰησοῦν, εἰς ἀπόστασιν τριῶν βημάτων, ἐγονυπέτησεν, ἀτενίζων τὸν Διδάσκαλον καὶ ἐκτείνων πρὸς αὐτὸν τὰς χεῖράς του:

—«Κύριε», εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ ἐξαντλήσεως, «ἐὰν θέλῃς δύνασαι νὰ μὲ καθαρίσῃς!»

Ὁ Κύριλλος, ἀκολουθῶν ὄπισθεν τοῦ λεπροῦ, εἶδε τότε τὸν Ἰησοῦν νὰ σηκωθῇ νὰ πλησιάσῃ τὸν λεπρὸν καὶ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, λέγων μὲ τρυφερότητα:

—«Θέλω! Καθαρίσθητι!»

Βαθεῖα σιωπὴ ἐπῆλθε δι' ὀλίγας στιγμάς. Ὅλοι συνεκράτουν τὴν ἀναπνοήν των, περιμένοντες νὰ ἴδουν τί θὰ συμβῇ. Τὴν σιωπὴν τέλος διέκοψεν ὁ ραββῖνος Ἰσαάκ, τὸν ὁποῖον τότε εἶδεν ὁ Κύριλλος, καὶ ὅστις ἀνετινάχθη λέγων χαμηλοφώνως:

—«Θαῦμα! Ἐκαθαρίσθη!»

Ὁ Κύριλλος ἐπλησίασε καὶ ἐκύτταξε τὸν λεπρόν, ὅστις εἶχε σηκωθῇ ὄρθιος, ἀφίνων τὸν μανδύαν του νὰ πέσῃ κατὰ γῆς. Ἡ ὄψις του εἶχεν ἀλλοιωθῆ. Αἱ σάρκες τοῦ προσώπου του, αἱ ὁποῖαι μέχρι πρὸ ὀλίγων λεπτῶν ἦσαν ἡμιφαγωμέναι ἀπὸ τὴν ἀπαισίαν νόσον, εἶχον ἀποκατασταθῆ εἰς κατάστασιν πλήρους ὑγιείας, ὥστε δυσκόλως ἀνεγνώριζε κανεὶς ὅτι ἦτο ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος. Τὸ κυρτωμένον σῶμα

του ὠρθώθη, οἱ ὀφθαλμοί του καὶ τὸ πρόσωπόν του ἀπήστραπτον ἀπὸ χαρὰν καὶ ζωηρότητα, καὶ ὁ θεραπευθεὶς ἔπεσεν κατὰ πρόσωπον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, τοὺς ὁποίους κατεφίλησε.

Καὶ ὁ Ἰησοῦν ἀνεσήκωσεν αὐτὸν λέγων:

—«Πήγαινε, μὴ χάσῃς τὸν καιρόν σου μὲ τὸ νὰ διηγῆσαι τὴν θεραπείαν σου εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, ἀλλὰ σπεῦσον νὰ παρουσιασθῇς εἰς τὸν ἱερέα, εἰς τὸν Ναόν, καὶ ***ἀφοῦ ἐκεῖνος πιστοποιήσῃ τὴν θεραπείαν,*** πρόσφερε ἐκεῖ τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον ὁρίζει ὁ Μωϋσῆς, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς θεραπείας σου.»

—«Εὖγε!», εἶπε μεγαλοφώνως ὁ ραββῖνος Ἰσαάκ, «αὐτὸς εἶναι ἀληθὴς Διδάσκαλος, πιστὸς εἰς τὸν Νόμον».

Καὶ ὅταν ὁ καθαρισθεὶς λεπρὸς ἀπεμακρύνθη, χαίρων καὶ δοξάζων τὸν Θεόν, τὸ πλῆθος συνώδευσε τὸν Ἰησοῦν μέχρι Καπερναοὺμ μὲ ἔκπληξιν διὰ τὰ θαυμαστὰ ἔργα τοῦ νέου Διδασκάλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 13ον

Ὁ παραλυτικός.

Ἡ φήμη τοῦ θαυματουργοῦ Διδασκάλου εἶχεν ἤδη ἐξέλθει εἰς ὅλα τὰ περίχωρα καὶ πανταχόθεν ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν οἱ πάσχοντες ἐκ διαφόρων νοσημάτων, διὰ νὰ τοὺς θεραπεύσῃ. Ἡ μικρὰ οἰκία ἐν Καπερναούμ, ὅπου ὁ Ἰησοῦς διέμενε διδάσκων καὶ θεραπεύων, καὶ τριπλασία ἂν ἦτο, πάλιν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ χωρέσῃ ὅλους, ὅσοι συνέρρεον πρὸς Αὐτόν. Ὁ Κύριλλος, εἰς τὰ διαλείμματα τῆς ἐργασίας του, τρὶς καὶ τετράκις κατὰ τὸ διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν προσεπάθησε νὰ εἰσχωρήσῃ διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ ἴδῃ τὸν Κύριον, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν.

Ἐπὶ τέλους μίαν ἡμέραν μὲ πολὺν κόπον κατώρθωσε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὸ ὁποῖον ἦτο ἀσφυκτικῶς γεμᾶτον ἀπὸ ἀκροατάς, καθὼς καὶ τὸ προαύλιον καὶ ὁ δρόμος πρὸ τῆς οἰκίας.

Αἴφνης ἀκούεται ἔξωθεν ζωηρὰ φιλονεικία. Τέσσαρες ἄνθρωποι εἶχον φέρει ἐπάνω εἰς κράββατον ἕνα παραλυτικόν, διὰ νὰ τὸν παρουσιάσουν εἰς τὸν Διδάσκαλον· καὶ ἐζήτουν ἀπὸ τὸ πλῆθος νὰ ἀνοίξῃ δρόμον διὰ νὰ περάσουν μέσα εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ὅσοι μὲν εὑρίσκοντο ἔξω τῆς οἰκίας παρεμέρισαν· ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι, ὅσοι ἦσαν εἰς τὸ προαύλιον, ἦσαν τόσον πολλοί, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ κάμουν τόπον διὰ νὰ περάσῃ ὁ κράββατος βαστοζόμενος ὑπὸ τεσσάρων ἀνθρώπων. Ἀφοῦ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐφιλονείκησαν ἐκεῖ πρὸ τῆς οἰκίας, ἀπεφάσισαν νὰ ἀναβοῦν εἰς τὴν στέγην καὶ νὰ καταβιβάσουν τὸν ἄρρωστον ἐκεῖθεν ἐντὸς τῆς οἰκίας. Ἀμέσως λοιπὸν ἐτέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἀφήρεσαν τὰ κεραμίδια καὶ τὰς σανίδας εἰς τὸ μέσον τῆς στέγης, καὶ ἀφοῦ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ πλήθους ἀνείλκυσαν τὸν παραλυτικὸν ἐπὶ τῆς στέγης, ἔπειτα τὸν ἔδεσαν μὲ σχοινία καὶ τὸν κατεβίβασαν διὰ τῆς ὀπῆς ἐντὸς τοῦ δωματίου παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας ἤρχισε νὰ διαμαρτύρεται διὰ τὸ χάλασμα τῆς στέγης του, οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἦσαν στιβαγμένοι ἐντὸς τοῦ δωματίου, διὰ τὰ βουνὰ τῆς σκόνης, ἡ ὁποία τοὺς ἀπέπνιγεν. Ἀλλ᾽ οἱ φίλοι τοῦ παραλυτικοῦ ἀπήντων:

— «Τί θέλετε νὰ κάμωμεν; Τὸν ἐφέραμεν τεσσάρων ὡρῶν δρόμον καὶ νὰ τὸν πάρωμεν πάλιν εἰς τὸ χωριό, χωρὶς νὰ τὸν θεραπεύσῃ ὁ Διδάσκαλος; Τόσον ἄσπλαγχνοι εἶσθε; Ἀφοῦ δὲν θέλετε νὰ κάμετε τόπον, ἡμεῖς θὰ χαλάσωμεν καὶ ὅλον τὸ σπίτι, διὰ νὰ θεραπευθῇ ὁ ἄνθρωπός μας!»

Ὅταν λοιπὸν ὁ παραλυτικὸς εὑρέθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, οὗτος βλέπων τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων του, εἶπε πρὸς αὐτόν:

— «Τέκνον, συγχωρημέναι νὰ ἦναι αἱ ἁμαρτίαι σου!»

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων αὐτῶν, μερικοὶ Γραμματεῖς, δηλαδὴ διδάσκαλοι τοῦ ἱεροῦ Νόμου, οἱ ὁποῖοι ἐκάθηντο ἐκεῖ μεταξὺ τοῦ πλήθους εἰς τὸ δωμάτιον, ἤρχισαν νὰ γογγύζουν μὲ ἀγανάκτησιν, ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον:

— «Μπᾶ! καὶ ποῖος εἶναι αὐτός, νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας; Τοῦτο μόνον ὁ Θεὸς ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ! Βλασφημεῖ ὁ ἄνθρωπος αὐτός!»

Ὁ Κύριλλος εἶδε τότε τὸν Ἰησοῦν νὰ κυττάζῃ τοὺς γογγύζοντας, διακρίνων τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐτάραττον. Καὶ εὐθὺς λέγει πρὸς αὐτούς, μὲ τόνον ἐπιβλητικόν:

— Διατί ταράττεσθε; Ποῖον εἶναι εὐκολώτερον; Νὰ συγχωρήσω τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ τοῦ δυστυχοῦς ἢ νὰ τὸν θεραπεύσω; Ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι ἔχω τὴν δύναμιν νὰ κάμω καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο,» στρεφόμενος πρὸς τὸν παραλυτικόν, λέγει: «Σήκω! Ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ πήγαινε εἰς τὸν οἶκόν σου!»

Καὶ ἀμέσως ὁ παραλυτικὸς ἐσηκώθη, καὶ ἀφοῦ προσεκύνησε τὸν Διδάσκαλον μὲ συγκίνησιν, περιεμάζευσε τὸν κρέββατόν του καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν τοῦ δωματίου. Ὅλοι παρεμέρισαν διὰ νὰ περάσῃ καὶ ὅλοι τὸν παρετήρουν μὲ ἔκπληξιν νὰ βαδίζῃ μὲ στερεὸν βῆμα, ἐκεῖνος, ὅστις πρὸ ὀλίγων στιγμῶν οὔτε τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν του ἠδύνατο νὰ κινήσῃ. Καὶ ἔκστασις κατέλαβε τοὺς πάντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες, Ὅτι οὐδέποτε εἴδομεν τοιαῦτα πράγματα.

Ἀλλ' ὁ συνωστισμὸς τοῦ πλήθους καὶ ἡ ζέστη μέσα εἰς ἐκείνην τὴν οἰκίαν ἦτο τόσον φοβερά, ὥστε ὁ Ἰησοῦς ἐσηκώθη καὶ ἐξελθὼν κατέβη πρὸς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ εὕρῃ μέρος καταλληλότερον διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διδασκαλίας του. Καὶ ὅλος ὁ ὄχλος τὸν ἠκολούθει.

Ὁ Κύριλλος ἔμεινεν ὀπίσω εἰς τὴν οἰκίαν, συνομιλῶν μὲ τὴν Εὐνίκην, ἡ ὁποία τῷ εἶπεν:

— «Ἤκουσα τὸν ραββῖνον Ἰσαὰκ καὶ τοὺς Γραματεῖς νὰ συζητοῦν ἀναμεταξύ των. Εἶναι ὅλοι πολὺ ταραγμένοι, διότι λέγουν ὅτι ὁ Διδάσκαλος εἶναι βλάσφημος καὶ ὅμως ὅλος ὁ ὄχλος τὸν ἀκολουθεῖ. Καὶ λέγουν ὅτι ὁ ὄχλος εἶναι ἐπικατάρατος. Τί ἐννοοῦν, Κύριλλε; Μπορεῖ ἕνας βλάσφημος νὰ κάμνῃ τέτοια θαύματα; Καὶ ἂν ἦναι ἐκ Θεοῦ ὁ Ναζωραῖος, διατί εἶναι ἐπικατάρατος ὁ λαὸς ποῦ τὸν ἀκολουθεῖ;»

Ὁ Κύριλλος δὲν ἠδύνατο δώσῃ καμμίαν ἀπάντησιν. Ἡ ψυχή του ἐσπαράσσετο ἀπὸ διάφορα αἰσθήματα. Ἀφ' ἑνὸς ἐσέβετο τοὺς ραββίνους καὶ διδασκάλους, διότι εἶχε διδαχθῆ νὰ τοὺς θεωρῇ σοφοὺς καὶ εὐσεβεῖς ὁδηγοὺς καὶ πατριώτας. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ τὸν ἠλέκτριζε καὶ τὸν εἵλκυεν ὅπως ὁ μαγνήτης ἑλκύει τὸν σίδηρον· καὶ ὄχι μόνον τὰ θαύματά Του, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι Του καὶ τὸ βλέμμα Του ἔκαμνον τὸν Κύριλλον νὰ συγκινῆται ἕως εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

Ποῖός ποτε ἐλάλησε καὶ ἐθαυματούργησεν ὅπως ὁ Γαλιλαῖος αὐτός; Καὶ ἂν ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Βασιλεύς;

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἰησοῦς ἐπροχώρει διὰ μέσου τῶν δρόμων τῆς Καπερναούμ, κατερχόμενος διὰ τῆς ἀγορᾶς πρὸς τὸ παραθαλάσσιον. Ἐκ τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον τὸν ἠκολούθει, μερικοὶ ἐθεωροῦντο πλέον ὡς τακτικοὶ ἀκόλουθοι καὶ μαθηταί του —ὁ Σίμων Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ζεβεδαίου. Τοῦτο ἄλλως τε ἦτο συνήθεια μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ραββίνων ἢ διδασκάλων, νὰ ἐκλέγουν ἕνα μικρὸν κύκλον μαθητῶν καὶ ὀπαδῶν, οἱ ὁποῖοι ἔμενον διαρκῶς πλησίον των. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τώρα ἤρχισε νὰ συμπληρώνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν του μέχρι δώδεκα, διὰ νὰ παριστάνουν, ὡς ἐνόμιζόν τινες, τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Νεανίσκοι, ὡς ὁ Κύριλλος, βεβαίως δὲν ἠδύναντο νὰ ἐλπίζουν νὰ ἐκλεχθοῦν μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων· ἐθεωρεῖτο βέβαιον ὅτι ὁ Διδάσκαλος θὰ ἐξέλεγεν ἀνθρώπους σοβαροὺς καὶ πατριώτας.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, ὁ Κύριλλος συνήντησε τὸν ραββῖνον Ἰσαάκ, ὅστις τῷ εἶπε μὲ πολλὴν ἀγανάκτησιν ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἐκλέξει μεταξὺ τῶν μαθητῶν του τὸν Λευῒ ἢ Ματθαῖον, τὸν «τελώνην» τῆς Καπερναούμ, τὸν ὁποῖον καθε Ἰουδαῖος πατριώτης ἐθεώρει ὡς «προδότην», διότι εἰσέπραττε τοὺς φόρους, τοὺς ὁποίους οἱ Ρωμαῖοι ἐπέβαλλον εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Τοὺς τοιούτους οἱ Ἰουδαῖοι ζηλωταὶ ἐθεώρουν ὡς χειροτέρους καὶ τῶν Σαμαρειτῶν καὶ τῶν ἀλλοφύλων, διότι συνειργάζοντο μὲ τοὺς μισητοὺς κατακτητὰς τῆς Ἰουδαϊκῆς πατρίδος καὶ ἐβοήθουν αὐτοὺς διὰ τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων νὰ διατηρήσουν τὸν ζυγόν των ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ Ἰσραήλ.

— «Καὶ μάλιστα», ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰσαὰκ μὲ ὀργήν, «αὐτὸν τὸν ἐλεεινὸν Ματθαῖον τὸν ἐκάλεσε, καθὼς ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὴν ἀγοράν, καὶ ὁ Ματθαῖος ἐκάθητο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τελωνείου!»

— «Καὶ ὁ Ματθαῖος τί ἔκαμεν;» ἠρώτησεν ὁ Κύριλλος.

— «Ἀφῆκεν ὅλα – τὰ κατάστιχα καὶ τὸ ταμεῖον καὶ τὸ γραφεῖόν του—καὶ ἠκολούθησε τὸν Ναζωραῖον. Καὶ τώρα εἶναι ὅλοι αὐτοὶ συναθροισμένοι εἰς τὸ σπίτι του — τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ – καὶ ὁ Ναζωραῖος τρώγει καὶ πίνει μαζύ των. Ἐγὼ τὸν ξεγράφω. Μὲ τοιούτους ἀνθρώπους κατηραμένους ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ ἔχω συναναστροφήν. Ἀπόψε φεύγω διὰ τὴν Κανά.»

Καὶ ἀπῆλθε πλήρης ὀργῆς καὶ πικρίας, διότι εἶχε καὶ αὐτὸς ἑλκυσθῇ ἀπὸ τὸ γλυκὺ πρόσωπον καὶ τὴν θαυμαστὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡ ἀπογοήτευσίς του ἦτο μεγάλη.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΟΙΚΙΛΑ

Δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑλισμοῦ καὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ὅστις κατέχει τοὺς λογίους τοῦ ἔθνους ἡμῶν, εἶναι ἐξόχως παρήγοροι αἱ κάτωθι δηλώσεις, ἃς ἔκαμεν ὁ νέος ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως κ. Αἰγινήτης, αὐτὸς καθηγητὴς καὶ ἐπιστήμων, κατὰ τὸν λόγον, ὃν ἐξεφώνησεν ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν ὑπουργικῶν του καθηκόντων: «Ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ μεριμνήσωμεν σοβαρῶς καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων, πρέπει νὰ ἐνισχύσωμεν τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τοῦ λαοῦ, διὰ τῆς μορφώσεως διδασκάλων μὲ πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλα διὰ νὰ ἑδραιωθῇ ἡ πίστις τοῦ λαοῦ, πρέπει νὰ διδαχθοῦν καὶ πεισθοῦν πρῶτοι αὐτοί, ὅτι ***ὁ ὑλισμὸς δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια.*** Αὐτὴ ἡ θετικὴ ἐπιστήμη ἐπὶ τῇ βάσει θεμελιωδῶν αὐτῆς ἀρχῶν ἄγει ἤδη εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως ***ἀνωτέρας δημιουργικῆς Δυνάμεως.*** Δι' ὅλα δὲ σχεδὸν τὰ ὑπέροχα πνεύματα τοῦ κόσμου ***ὁ ὑλισμὸς ἔχει πλέον ὁριστικῶς χρεωκοπήσει.*** Καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ αὐτοὶ οἱ φανατικώτεροι τῶν ὑλιστῶν δὲν δύνανται νὰ μὴ ἀναγνωρίσουν ὅτι τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς, τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ***καταπληκτικῆς Προνοίας,*** τὰ φαινόμενα τῆς συνειδήσεως, τῆς σκέψεως, τῆς ψυχῆς, τὰ παρατηρούμενα καθ' ἑκάστην ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, εἶναι ἀδύνατον νὰ προῆλθον ἐκ μόνης τῆς ὕλης—ὅταν οὐδεὶς σχεδὸν σοβαρὸς ἐπιστήμων εἶναι πλέον ἱκανὸς νὰ ἰσχυρισθῇ σπουδαίως ἢ ν' ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός, ἡ θρησκεία δὲν εἶναι πλέον, ὡς κακῶς ἐλέχθη, χρήσιμος διὰ τὸν λαὸν μόνον, ἀλλὰ ***ἀπαραίτητος σύμβουλος καὶ παρήγορος ὁδηγὸς δι' ὅλους,*** μικροὺς καὶ μεγάλους, ἰσχυροὺς καὶ ἀσθενεῖς, ἀμαθεῖς καὶ σοφούς.

Τὸ ὄνειρον τῆς ***αὐτομάτου δημιουργίας*** τῆς ζωῆς ***διελύθη ἤδη ὁριστικῶς*** καὶ ἀναμφισβητήτως. Ἡ δὲ μεταμόρφωσις τῆς νεκρᾶς, ἀνοργάνου καὶ ἄνευ συνειδήσεως ὕλης εἰς ὀργανικὰ ὄντα, ἔχοντα ζωήν, συνείδησιν, διάνοιαν, σκέψιν καὶ ὀργανισμὸν, τόσον τέλειον, τόσον πολύπλοκα, τόσον ὑπερανθρώπως σοφά, ὡς ὁ ἄνθρωπος, θεωρεῖται καὶ εἶναι πράγματι σήμερον μέγα καὶ καταπληκτικὸν θαῦμα, τὸ ὁποῖον μόνον ἡ ***ζωογόνος πνοὴ ἑνὸς Θεοῦ*** θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ».

— ***Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου*** τῇ 17 Ἰανουαρίου, ἐφημερίς τις Ἀγγλικὴ ἐδημοσίευσε μίαν περικοπὴν ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου τούτου Ἀμερικανοῦ, ἣν ἔγραψε τῷ 1783, ὅτε ἐτελείωσεν ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμος τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν: «Ἐπὶ τέλους ἔχομεν εἰρήνην. Δόξαν ἂς ἔχῃ ὁ Θεός! Εἴθε ἡ εἰρήνη αὐτὴ νὰ ἦναι διαρκής. Ὅλοι οἱ πόλεμοι εἶναι παραφροσύναι ὀλέθριαι καὶ δαπανηραί. Πότε ἆρά γε θὰ ἐννοήσῃ τοῦτο ἡ ἀνθρωπότης καὶ θὰ ἀποφασίσῃ νὰ λύῃ τὰς διαφορὰς της διὰ διαιτησίας; Ἀκόμη καὶ ἂν ἀπεφασίζετο νὰ λύωνται αἱ διαφοραὶ διὰ τῶν κύβων (ζαρίων), πάλιν τοῦτο θὰ ἦτο προτιμώτερον τῆς λύσεως διὰ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ καὶ τῆς ἀλληλοσφαγῆς. Εἴθε νὰ μὴ ἴδωμεν πλέον ἄλλον πόλεμον! Διότι κατὰ τὴν γνώμην μου, οὐδέποτε ὑπῆρξε καλὸς πόλεμος ἢ κακὴ εἰρήνη!»

— ***Ἡ Δαρβίνειος Θεωρία.*** Ἐπειδὴ ἐν Ἀμερικῇ παρατηρεῖται μεταξὺ διδασκάλων τινῶν μία ὄψιμος τάσις πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ Δαρβίνου, περὶ τῆς ἐκ τοῦ πιθήκου καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, αἱ Πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, λαμβάνουν μέτρα. Οὕτως ἡ πολιτεία τοῦ Μισισσίπη ἐψήφισε νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον 500 δολλαρίων καὶ ἀπόλυσιν ἐκ τῆς θέσεώς του πᾶς διδάσκαλος οἱουδήποτε βαθμοῦ καὶ σχολείου, ὅστις θὰ ἐδίδασκε τὴν θεωρίαν τοῦ Δαρβίνου εἰς τὰ σχολεῖα. Ἡ δὲ Γερουσία τῆς Πολιτείας προσέθεσεν εἰς τὸν νόμον καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Πᾶς ὅστις ἤθελε

διδάξει ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατάγεται ἐκ τοῦ πιθήκου, θὰ χάνῃ ἐπὶ μίαν πενταετίαν τὰ πολιτικά του δικαιώματα, ἐφ' ὅσον δὲν δηλώσῃ ἐγκαίρως ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, τῶν δημιουργηθέντων κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ». Παρόμοια μέτρα ἔλαβε καὶ ἡ Πολιτεία τοῦ Τέξας.

—Εἰς τὸ καταρτιζόμενον διάταγμα περὶ τῶν *νέων διδακτικῶν βιβλίων τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως* ὑπάρχει ἀναγεγραμμένον ὡς ὑποχρεωτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς 5ης καὶ 6ης τάξεως καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, δηλαδὴ τὸ Εὐαγγέλιον. Χαίρομεν ὅτι ἐπὶ τέλους εἰσήχθη καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ὡς ὑποχρεωτικὸν βιβλίον διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων. Δὲν φρονοῦμεν βεβαίως ὅτι ἀρκεῖ καὶ μόνη ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Εὐαγγελίου νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν Χριστιανοπρεπῆ μόρφωσιν, ἐὰν οἱ διδάσκοντες δὲν ἐμπνέωνται ἀπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ δὲν αἰσθάνωνται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διαπλάσουν ψυχάς. Ἀλλὰ καὶ μόνον τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ κλίκα τῶν τέως μεταρρυθμιστῶν τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας ἐθεώρει ὅλως ξένον πρὸς τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν παιδίων μας, ἐπανέκτησε πάλιν μίαν θέσιν μεταξὺ τῶν διδακτικῶν βιβλίων, εἶναι γεγονὸς λίαν παρήγορον καὶ ἐνθαρρυντικόν, καὶ τιμᾷ τὴν Κυβέρνησιν γενικῶς καὶ τὸν κ. Αἰγινήτην ἰδιαιτέρως.

—*Ἡ ἀναλογία τῶν Ὀρθοδόξων ἐφημερίων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ.* Ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τῆς 12 Μαρτίου ἐ. ἔ. ἐδημοσιεύθη στατιστικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας. Κατ' αὐτὴν ἐπὶ 4,061,729 Ὀρθοδόξων κατοίκων, ἤτοι (ἐὰν ὑπολογίσωμεν, ὡς συνήθως, 5 ἄτομα εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν) ἐπὶ 812,346 οἰκογενειῶν, ὑπάρχουσι 2217 ἐφημέριοι, καὶ οὕτως ἀναλογοῦσι κατὰ μέσον ὅρον 376 οἰκογένειαι εἰς ἕνα ἐφημέριον. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν 7,500 ἐφημέριοι Ὀρθόδοξοι. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν τοὺς Ὀρθοδόξους κατοικους τοῦ Κράτους εἰς 6,000,000, ἔχομεν 1,200,000 οἰκογενειῶν· ἄρα ἀναλογοῦσιν εἰς ἕκαστον ἐφημέριον κατὰ μέσον ὅρον μόνον 160 οἰκογένειαι.

— *Πρακτικὴ προσευχή.* Μὴ προσεύχου εἰς τὸν Θεὸν νὰ σοῦ δίδῃ εὔκολον ζωήν, ἀλλὰ νὰ σὲ κάμνῃ δυνατώτερον διὰ τὰς δυσκολίας τῆς ζωῆς. Μὴ προσεύχου νὰ σοῦ δίδῃ ἔργα ἀνάλογα πρὸς τὰς δυνάμεις σου, ἀλλὰ δυνάμεις ἀναλόγους πρὸς τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα Ἐκεῖνος θὰ εὐδοκήσῃ νὰ σοῦ στείλῃ. Τότε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἔργων σου δὲν θὰ σοῦ φαίνεται θαῦμα, ἀλλὰ σὺ θὰ ἦσαι θαῦμα διὰ πᾶσαν πρᾶξίν σου. Κάθε ἡμέραν θὰ θαυμάζῃς τὸν πλοῦτον τῆς ζωῆς, ἥτις θὰ σοῦ ἔρχεται διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἐκτέλει πιστῶς τὸ καθῆκόν σου. Ἐμπιστεύσου εἰς τὸν Θεὸν τὰ ἐπίλοιπα.

— *Μερικαὶ νῖκαι.* Ὅταν σὲ λησμονοῦν οἱ ἄνθρωποι ἢ ἐκ προθέσεως δὲν σὲ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν καὶ σὺ δὲν χάνῃς τὴν ἠρεμίαν σου καὶ δὲν ἐρεθίζεσαι ἀπὸ τὴν προσβολὴν ἢ τὴν ἀμέλειαν αὐτήν, *κερδίζεις μίαν νίκην.* Ὅταν διαστρέφουν εἰς κακὸν τὸ καλὸν ποῦ κάμνεις, ὅταν ἐναντιόνωνται εἰς τὰς ἐπιθυμίας σου, ἢ πειράζουν τὰ αἰσθήματά σου ἢ περιφρονοῦν τὰς συμβουλάς σου ἢ περιπαίζουν τὰς ἰδέας σου, καὶ σὺ ὑποφέρῃς ὅλα αὐτὰ μὲ σιωπὴν καὶ ὑπομονήν, *κερδίζεις μίαν νίκην.* Ὅταν ὑποφέρῃς χωρὶς γογγισμὸν κάθε φιλονεικίαν, κάθε δυσκολίαν κάθε ἄκαιρον διακοπὴν τῆς ἐργασίας σου, ὅταν ἀρκῆσαι μὲ οἱανδήποτε τροφὴν καὶ οἱονδήποτε ἔνδυμα καὶ οἱανδήποτε ἀνάπαυσιν, *κερδίζεις μίαν νίκην.* Ὅταν συνομιλῶν μὲ ἄλλους ἀποφεύγεις νὰ περιαυτολογῇς, νὰ ἀναφέρῃς τὰς καλάς σου πράξεις καὶ νὰ ζητῇς τὸν ἔπαινον τῶν ἄλλων, ὅταν φροντίζῃς νὰ κάμνῃς τὸ καθῆκόν σου καὶ τὸ καλὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ φαίνεσαι εἰς τοὺς ἄλλους, *κερδίζεις μίαν νίκην.*